

Katolična mesečnica
25 Din, za izozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek račua. Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inserate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

O „pridobivanju“

Zapeljiva je misel, da bi vtaknili glavo v pesek in čakali, kaj bo, da bi ne videli, kaj je. Toda koristneje je premagati strah in odpreti oči. — Odvabili smo se borbe in sedaj nimamo nobenega pravega veselja, da bi v tem idejnemu mrazu potegnili roke iz žepa in si znova utrlili pot v svet. Nekako po vojni smo hoteli postati bolj širokogrudni, bolj časovni, bolj poglobljeni v človeško mnogostranost, ustvarjati se je nekaka brezbarvna »kultura sploh« — v katero pa smo zaradi ljubelega miru morali verovati samo mi, pa nihče drugi na celem svetu ne — da bi bila ta brezbarvna kultura povsod prijazno sprejeta, da bi tudi najbolj zagrizen nasprotnik videl v njej utripanje neke človeške duše sploh in jo sprejel.

Tako smo kakor gostiči nočje gojili zgolj strokovnost, zgolj družabnost, zgolj narodnost, pa samo mi! Ljudi ob papeški okrožnici »Rerum novarum«, ki je katoličane klicala v brezkompromisen boj proti kapitalizmu, smo hoteli biti bolj »širokogrudni«. Oglledali smo si jo od vseh strani, pretehtali smo jo in precenili, ali je znanstveno dovolj utemeljena ali ne, potem pa smo še pogledali, kaj bomo vzeli iz Marxa, kaj iz Ljénina in tako skovali neki skupen nauk, na podlagi katerega bomo ob priliki ustvarili neko stanje, ki bo »znanost« za vse. Delo, ki ga nam je Rim naložil kot glavno nalogo stoletja, smo sprejeli kot »prost predmet«, ki nekako spada k splošni izobrazbi. Preslišali pa smo, da je Rim že zdavnaj dejal: »Res clamat, vehementer clamat« (stvar je nujna, zelo nujna!).

In uspeh? Pridobili nismo nikogar, zameram se nismo mogli izogniti, priimkov se nismo mogli obvarovati. Zaradi našega oklevanja ob socialni okrožnici učeče Cerkve so nas nasprotniki proglasili za kapitaliste, v kulturnem udejstvovanju pa so nas zaradi strpnosti, za katero pa se je skrivala le boječnost ali vsaj komodnost, proglasili in nas še proglasajo za — brezpomembne. Eden zavrže katoliško liriko, drugi katoliško dramatik (veliko je itak ni, toliko pa že, da jo nasprotnik lahko opljuje), tretji napade znanost, ta glasbo, oni slikarsko umetnost, pi-sateljstvo, ljudsko prosveto itd., itd., skratka: katoliški svetovni nazor je bil v tej dobi, ko smo še mi kakor otroci v šoli bili zavpiti, da ne bi koga odbili, nerodoviten in ni k narodni kulturi prispeval onega, kar bi mogel in moral. To smo pridobili, čeprav smo bili tako pridni! In še to, da se v nekem gledališču v Ljubljani, ki se imenuje narodno, predstavlja igra, ki na naravnost nesramen način blati in zaničuje zakramente katoliške cerkve, pardon, samo onega, »sveto« spoved, in ki »satansko mirnodušnostjo« obdoljuje katoliško duhovščino, pardon, samo duhovnike, prav za prav samo onega, pa še ta je bil knez in škof, torej buržuj, najrgejša zlorabljanja svoje visoke službe. Prvič se je ta igra predstavljal na sveti dan, potem je bilo pa še bogve koliko predstav vedno pred katoliškimi ljudmi, toda pridni morajo biti, da ne odbijejo od katoliške skupnosti tistih izvoljen-cev, ki so si izgovorili pravico, da razcefrajo vse, kar je še božjega in človeškega na našem svetu in da do nebes povzdignejo, kar je na njem — satanskega. Ob »Veselem vinogradu« je bilo s katoliške strani nekaj odpora, ob »Tujem detetu« že manj, ob »Molièru«, tujem zametovalecu in preklinjevalcu — nič, ker so že ob prvih dveh prilikah odločnejši, ki so v teh letih, kljub mnogim ugovorom zastopali v slovenski kulturi bolj jasen in izrazit katoliški svetovni nazor, morali preslišati z obeh strani toliko očitkov, da so nestrpni, ozkosrčni fašisti, da bodo vse »neopredeljene« odbili, da se na umetnost sploh ne razumejo in naj to reči pri miru puste. Pa so si dali dopovedati, češ, mogoče pa res še ni treba nastopiti s tako odločnostjo, eden le malo ve, vsi ljudje pa vse. In uspeh? »Neopredeljeni« so pridobljeni, »kultura sploh« se širi!

Tako je na vseh poljih. Nihče ne vpraša, ne v gledališču, ne v takih knjižnicah, ne v takih uredništvih, ne v takih klubih, ne v takih društvih, nikjer, ali ne bo morda s svojo komunistično in marksistično zagrizenostjo, s svojo strogo in dosledno opredeljenostjo, ki jo podaja v umetniški zapeljivi obliki, odbil katoliško opredeljenih, ali ne bo morda odbil celega naroda, ki je tudi opredeljen. Narod se bo že še navadil požirati novo poganstvo, še Rusi so se, pa bi se Slovenci ne!

Našim duhovnim prednikom se je v teh letih večkrat očitalo, da so imeli tako toliko in tako borbenih nasprotnikov, ker »o bili preveč nestrpni, preveč ozkosrčni, preveč fanatični in prenerodni ob nalogah svojega časa, mi pa smo si s katoliško teorijo o svobodni umetnosti, o »sodobni« kulturi, o »poglobljenem« in »širokogrudnem« krščenstvu nakopali — tolpo zaničevalcev! Pridobitev! Tako smo gojili svoj katolicizem, ne katolicizem katoliške Cerkve, popuščali smo tu in tam v upanju, da bodo tudi drugi popuščili. Toda nikomu drugemu se ni zdelo vredno iz spoštovanja do našega prepričanja nekoliko omiliti svoje sovraštvo; mirno so rovarili naprej in zaničevali idejo, do katere smo mi sami kazali tako malo spoštovanja. Tako popuščanje je že papež Pij IX. imenoval »pestis perniciosisima« — najbolj pogubna kuga, toda mi smo že tako vsakorečni, da moramo vsako reč na lastni koži izkusiti, prej ne verjamemo.

Pozabili smo, da »kulture sploh« sploh ni. Poznamo poganstvo, kulturo, mohamedansko, budistično, krščansko itd., v novejšem času pa se bje za obliče zemlje še komunistična kultura. Prehodne dobe pa so v propadanju ene in v rasti druge.

Na prelomu časov zmaga samo odločnost in jasnost v načelih. Vsa velika gibanja, ki so vtisnila svoj pečat v zgodovino človeštva, so bila, po nanašnem žargonu, fanatična. Mohamed, Luther, Hus in še Gandhi, če hočete, in svetniki, ki so postavili mejnike v krščansko kulturo, sv. Avgustin, sv. Ignacij Lojolski, sv. Frančišek Asiški, sv. Tomaž Akvinski in toliko drugih — danes bi vsem rekli »fanatiki«. Vsaka delavnost, v kateri koli jasni idejni smeri vzbuja odpor in nasprotnik jo vedno opredeljuje z izrazom, ki je v tisti dobi na slabem glasu. Katoli-

Nemško-italijansko-poljska fronta proti načrtu g. Hodže

Tudi Avstrija in Madžarska sta zraven

Berlin, 20. febr. TG. Sum, da bo nemška vlada podvzela vse, da prepreči uresničenje načrtov češkoslovaškega ministrskega predsednika dr. Milana Hodže, da pride do sporazuma med Avstrijo in državami Male zveze, ali vsaj med Avstrijo in Češkoslovaško ter da se na ta način postavi v Podonavju obrambni zid proti nemškemu imperializmu, se je uresničilo. Uradno glasilo nemškega zunanjega ministrstva »Die deutsche diplomatische Korrespondenz« namreč objavlja daljši članek o načrtih Milana Hodže in o diplomatskih pogajanjih, ki so sedaj v teku na vseh krajih Evrope. Nemško uradno glasilo priznava, da »zaslužijo načrti dr. Hodže največjo pozornost in da so povzročili tudi največje zanimanje.« Dr. Hodža da je bil »glede Nemčije zelo odkritosrčen in Nemčija mu je za to hvaležna. Naj ne zameri odkritosrčnosti, s katero Nemčija na njegova izvajanja odgovarja.«

Članek na to brez ovinkov pove, da bo Nemčija storila vse, kar bo v njeni moči, da prepreči vsako gospodarsko zblizanje v Podonavju, ki bi hotelo iti mimo Nemčije. Nemčija je v vsako podonavsko državo, ki bi jih dr. Hodža rad spravil pod streho neke nove gospodarske ali morda celo politične enote, sklenila trgovske pogodbe s pravico do največje ugodnosti. Vsaka ugodnost torej, ki bi si jo te države ho-

tele med seboj priznati, se brez nadaljnjega raztegnje tudi na Nemčijo, ki nikoli in pod nobenim pogojem ne bo odnehala od svojih pravic do največje ugodnosti. Ako bi pa imenovane države navzlic temu hotele ustvariti med seboj posebne ugodnosti ob izključitvi drugih držav, potem morajo obstoječe trgovske pogodbe s Nemčijo odpovedati. A Nemčija se teh odpovedi posebno v današnji stiski, v kateri se nahaja Podonavje, nikakor ne boji. Če se bodo torej hotele imenovane države med seboj zblizovati brez Nemčije, naj vedo, da to pomeni — proti Nemčiji.

Nadalje se širi po Berlinu govorica, da je nemška diplomacija dobila nova navodila, kako naj na eni strani pobija francosko-sovjetsko zvezo, na drugi strani pa podminira podonavsko načrte, ki so očitno proti Nemčiji naperjeni. Nemški veleposlanik v Rimu von Hassel je mrzito na delu, da vzpostavi najboljše odnose z Italijo, general Göring je na Poljskem, kjer obdelava poljsko vladno za svojo politiko, drugi emisarji pa so na Madžarskem prav tako pridno na delu. Zdi se torej, da se proti dr. Milanu Hodži organizira diplomatska fronta Rim—Berlin—Varšava—Budimpešta, torej ista, ki se je v prošlosti že večkrat pojavila na evropskem obzorju.

Pod taktirko

g. Mussolinija

Firenze, 20. febr. AA. Izdano je bilo poročilo o razgovorih, ki sta jih imela tukaj zunanji minister Berger Waldenegg in državni podtajnik Su-vich. V poročilu se pravi, da sta oba državnika v prijateljskem razgovoru pretresla splošni položaj v Evropi, posebno pa vprašanja, ki so v zvezi z odnosi med Avstrijo in Italijo na eni strani in med drugimi podonavskimi državami na drugi strani. Ob tej priliki je bila ugotovljena popolna istovetnost stališča med obema državnikoma.

Varšava, 20. febr. c. Jutri pride v Varšavo poljski veleposlanik v Rimu, ki je pred svojim odhodom imel zelo dolg pogovor z Mussolinijem. Ta prihod se spravlja v zvezi z bivanjem generala Göringja na Poljskem in baje prinaša pristanek Mussolinija na sklepe poljsko-nemškega sestanka v Varšavi.

V Londonu so vse te vesti povzročile precejšnje vznemirjenje.

Protikatoliški teror v Nemčiji

Obtožba: »Katoliki se vežejo s komunisti!«

Berlin, 20. febr. c. V vsem Porenju in na Vestfalskem je danes tajna policija izvedla pravi lov za katoličani, posebno pa na mladinske voditelje. Kakor znano je tajna policija iznašla gorostasen način, kako škodovati ugledu nemških katoličanov. Zadnjič čas poizkuša namreč dokazati svetu, da delajo nemški katoličani »skupno s komunisti proti narodni socialistični Nemčiji!« Ze nekaj mesecev sem opazujemo, kako nemška sodišča uprizarjajo devizne procese proti nemškim duhovnikom in proti redovnikom in redovnicam. V teh deviznih procesih so bili nemški katoličani doslej obsojeni že na desetine milijonov mark kazni in pa na več desetletij ječe. Pa vse to ne nemški vladi še ne zdi dovolj, da bi mogla nemške

katoličane dovolj očrtniti in prisiliti priznanje zakonov, ki so poganski.

Sedaj hoče tajna policija na vsak način odkriti tajno zaroto o zavezništvu med katoličani in komunisti. Tajna policija je pretekle noč z izredno naglico in znano brutalnostjo izvedla množično hišne preiskave v Kölnu in Düsseldorfu. Policija je odvedla v zapore istočasno deset katoliških duhovnikov, 45 katoliških laikov, članov Katoliške akcije, ki so bili voditelji raznih katoliških nudiških cerkvenih organizacij. Istočasno je policija zaprla 7 komunističnih voditeljev. Vse protikatoliške časopise danes zjutraj že obsirno izrablja te aretacije in pravi, da je sedaj končno vendar le dokazano, da so katoličani zapleteni v veleizdajalsko delo nemškega komunizma...

Azana gospodar Španije



Azana

Madrid, 20. febr. AA. DNB poroča: Azana je sestavil novo vlado. Vlada je sledeča: predsednik vlade: Azana, notranji minister: Amos Salvador, zunanji minister: Augustó Barcia, finančni minister: Gabriel Franco, mornariški minister: Jose Ziral, prosvetni minister: Marcelino Domingo, javna dela: Cezares Quirgo, poljedelski minister: Funez, trgovinski in industrijski minister: Alvarez Buta, prometni minister: Blasco Garon, pravosodni minister: Antonio Lara, vojni minister: general Masta. Vojni minister je neodvisen, pravosodni in prometni minister sta člana republikanske unije, vsi ostali ministri pa so člani republikanske levice.

Vlada je sestavljena izključno iz predstavnikov levčarskih strank. Ze tekmo noči pa se je potom radia izvedelo za sestavo nove vlade in v Madridu ter mnogih večjih španskih mestih je prišlo do burnih manifestacij. Voditelj katoliške ljudske stranke Gil Robles je izjavil, da bo v novem kortezu njegova stranka prešla v najhujšo opozicijo proti sedanjim vladam, ker ne more dovoliti, da bi levčarji gnali Španijo v prepad in v meščanske vojne. Ugledni desničarski politiki in voditelji še dalje bežijo v Francijo.

Proti paktu s sovjeti

Pariz, 20. febr. b. V francoski zbornici je desnica začela velikopotezno ofenzivo proti sovjetskemu paktu. Značilno je, da je nastopila z argumentom, da je ta pakt nesprejemljiv posebno zaradi tega, kar pomenja — ogrožanje Nemčije, ki se bo na ta način čutila izzvano ter bo ob prvi priložnosti planila nad Francijo, da se reši iz železnega oklepa. Posebno zgovorna sta bila poslanca Pierre Taintinger in Henriot.

Prvi je dokazoval, da pomeni pakt z boljše-viki v najkrajšem času nove krvave boje poljane v severni Franciji in v Belgiji, medtem ko je Henriot na veliko presenečenje parlamenta prebral nekaj zanimivih dokumentov o sovjetiji in odkritosrčnosti njene diplomacije. Med drugim je prebral nek Litvinov članek, ki je izšel malo pred vstopom Rusije v Zvezo narodov. Litvinov tam dobesedno pravi: »da je za Rusijo neobhodno potrebno, da vstopi v Zvezo narodov, ker je tam najlepša priložnost, da se vsak krajevni sporček lahko

razvije v svetovno vojno, kar je zelo ugodno za svetovno revolucijo«. Prebral je tudi navodilo, ki ga je na zadnjem komunističnem kongresu v Moskvi dal Dimitrov Kominterni, »češ, da je nastopila za sovjetsko Rusijo potreba, da sklepa vsake vrste pogodbe s kapitalističnimi državami, da jih potem lahko mobilizira proti poglavitnemu sovražniku Kominterni, to je narodnosocialistični Nemčiji«.

Ti govori so napravili na sovjetskem poslanstvu tako slab vtis, da je sovjetski poslanik Potjomkin takoj obiskal zunanjega ministra Fladina ter mu sporočil svojo nevoljo. Minister Fladin ga je potolažil, da bo sovjetski pakt navzlic temu od parlamenta sprejet.

Popoldne se je debata o ratifikaciji pogodbe med Sovjetsko Rusijo in Francijo nadaljevala. Veliko senzacijo je vzbudil govor bivšega komuniste Doriota, ki je zelo ostro napadel pogodbo in je rekel, da je ta pogodba višek neiskrenosti,

cizem je šel tekmo svojega obstoja že skozi cele litane zmerjanja. Če pa smo prepričani (kdor ni, naj pogleda v zgodovino), da je katolicizem z vsemi svojimi mnogostranskimi sadovi najtrdnjši temelj naroda, potem je vsako ljubimkanje z drugimi svetovnimi nazorji tudi v narodnostnem oziru — »pestis perniciosisima«!

In na noben drug način ne moremo pridobivati, kakor smo z neizprosno načelnostjo in neustrašenim pogumom. Vsa naša kultura mora biti zgovoren dokaz »naših neizcrpnih zakladov, naše socialno gibanje mora biti dokaz, da smo slišali glas iz Rima, ki je obsodil kapitalizem in da si potem nič več ne pomisljamo, ali bi za-

zavrgli ali ne. Sovraštvo do zmote, ljubezen do ljudi, za resnico pa — vse! Samo s takim udejstvovanjem si bomo na eni strani na vseh poljih pridobili močno armado sorcev, na drugi strani pa sikajoča gnezda pravih nasprotnikov, s katerimi pa bo posel vse lažji kakor s prostaki zaničevalci, ki so si iz našega boječega obnašanja pridobili tako slab vtis o katoliškem svetovnem nazoru, da z zaničljivo kretnjo in z gosposko cigareto v ustih zaloputnejo vrata pred njim in ga samo še — prezirajo. Ideja pridobiva in zmaga samo v boju, tudi katoliška!

Res clamat, vehementer clamat!

ker nemogoč mir med revolucionarno Rusijo in meščansko Francijo. Doriot je rekel, da Stalin še nikdar ni držal svoje besede.

Za njim je govoril Eduard Herriot, ki je zelo branil pogodbo. Rekel je, da imajo Rusi sedaj 13 milijonov vojakov, ki so sposobni za vojno. Njihova armada je ena najboljših na svetu. Zagovarjal je tudi misel, da je sovjetom treba dati posojilo, ker je plačljivost sovjetov odlična.

Zunanji minister Fladin bo govoril najbrž kasno ponoči.

Pred novo italijansko ofenzivo

London, 20. febr. AA. Reuter poroča: O položaju v Ogađenu krožijo razne vesti, točnih vesti pa ni. Baje se v pokrajini Sasabane vodijo hude borbe, ki so zelo važne. Postavlja se vprašanje, če ni general Graziani začel s protiofenzivo in sicer v smeri proti Džidži. Na somalski fronti italijansko letalstvo stalno bombardira abesinske oddelke, ki se zbirajo z namenom, da bi se armada rasa Deste reorganizirala pod vodstvom generala Sarela.

Na severni fronti izkoriščujejo Italijani svojo zmago in nameravajo južnozpadno od Makale presekat raso Sejumu možnost, da bi se lahko preživljala in dovažala municijo. S tem hočejo prisiliti raso Sejuma in raso Kaso, da bi se umaknila ali pa vsaj razdvojila.

Reuterjev dopisnik iz Addis Abebe poroča, da se obesinski krogi že zmeraj čudijo vestem o bitki pri Makali. V Addis Abebi menijo, da bodo sedaj Italijani hoteli napredovati v smeri proti Bendi, ki je važno strateško središče na tej planoti, ki se vlada nad Danakilom. Abesinska vlada hoče v Zenevi protestirati proti deportaciji dveh poljskih zdravnikov, ki so ju Italijani ujeli na višini pri Amla Aradanu. Italijansko topništvo nadaljuje z obstreljevanjem abesinskih položajev na severni fronti. Zato se pričakuje nova ofenziva Italijanov in se pošiljajo ojačenja rasi Kasi in Sejumu v pospešenem tempu.

Uradni komunike

Rim, 20. februarja. AA. (Stefani.) Izšel je komunistični št. 131: Prvi armadni zbor nadaljuje prodiranje proti jugu. Letalstvo se zmerom preganja sovražnika. Na somalskem bojišču ni bilo važnih dogodkov.

Proti komunistom v Argentini

Buenos Aires, 20. febr. AA. Havas poroča: Vrhovno sodišče je izdalo načlen sklep o razveljavitvi komunističnih kandidatnih list za vse volitve. Sodišče potrjuje s svojim sklepom razveljavitve. Mnenja je namreč, da odloča ljudstvo pri volitvah o vodstvu državnih poslov, komunisti so pa proti državi sploh in zato nimajo pravice, da bi sodelovali pri tem opravilu.

Drobne vesti

Tokio, 20. februarja. AA. (Havas) Danes se v Nipponu vrše volitve.

Königsberg, 20. februarja. AA. DNB poroča: V vsej Vzhodni Prusiji je pritisnil hud mraz. Povprečna temperatura je znašala 18 stopinj pod ničlo.

Dunaj, 20. februarja. AA. Sinoči je policija vdrla na tajni sešestanek pristašev razpuščenih narodno-socialistične stranke v Avstriji. Aretirala je 30 oseb. S hišnimi preiskavami je nato ugotovila še imena 40 oseb, ki so delale aktivno nacionalno-socialistično propagando.

Sofija, 20. februarja. AA. Skoda, ki jo je napravil nedavni snežni metej, cenijo na 20 milijonov levov.

Genova, 20. februarja. AA. S parnikom »Conte di Savoia« je odpotoval v Ameriko predsednik mednarodnega olimpijskega odbora grof Baillet de Latour. Iz Amerike pojde na Japonsko, kjer se bo posvetoval o pripravah za olimpijado l. 1940.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo mlo vreme, pretežno sončno, na vzhodu Alpe še dež.

Zasedanje banskega sveta

Ljubljana, 20. febr.

Naše včerajšnje poročilo o debati o prosvetni upravi v Sloveniji izpopolnjujemo še z naslednjimi podatki: Banski svetnik Bajlec Fr. (mesto Murska Sobota) je vložil resolucijo z naslednjo vsebino: Banski svetniki zbrani kot tolmači vsega slovenskega ljudstva, izjavljajo, da smatrajo zahtevno po popolni s razloži drž. gimnaziji v Murski Soboti kot splošno zahtevno ter prevzem postopoma otvarjenih višjih razredov s strani države kot nadvse nujen in neodločljiv. Banski svet je to resolucijo soglasno sprejel.

Zupan mesta Celje Alojzij Mihelič je vložil obširen predlog o vzdrževanju meščanskih

sol. Predlagatelj utemeljuje, da so zakonska določila o vzdrževanju meščanskih sol zelo pomembna. Predlaga, naj bi se vzdrževanje meščanskih sol tako preuredilo, da bi za poslopje skrbela sedežna občina. Stroške za stvarne potrebe pa naj bi prevzela banovina. V naši banovini imamo tudi nekaj zasebnih sol kakor v Celju, Mariboru, Skofji Loki in Smihelu. Te šole so za nas tako iz prosvetnega, kakor iz finančnega stališča zelo važne. Znan je, da na teh solah poučujejo prvovrstne učne moči, za kar so dokazi vsakoletni učni uspehi. Govornik prosi g. bana, naj se zavzame tudi za te šole ter jih finančno podpre ter jim zagotovi nadaljni obstoj.

Razprava o javnih delih

Ljubljana, 20. febr.

Po poročilu o poslovanju in programu tehničnega oddelka banske uprave, ki ga je podal načelnik g. inž. Skaberne in ki smo ga že priobčili, se je začela razprava.

Prvi je govoril g. Mihelič Alojzij, mestni zupan iz Celja, ki je opozoril na za proračun zelo neugodno razmerje med banovinskimi in državnimi cestami. Nekaj banovinskih cest naj bi prevzela država, tako zlasti cesto Radeče—Zidani most—Celje. Regulacija Savinje je čedalje bolj nujna in prosi, da se poleg prispevka banovine, občin in okrajnih odborov čimprej zasigura tudi prispevek države.

G. Jakob Jan iz Podhoma prosi g. bana za posredovanje, da se tudi cesta Lesce—Bled—Bohinjsko jezero uvrsti med državne ceste, ki je važna tako iz tujsko-prometnega, kakor iz strateškega ozira. Cesta Bled—Podhom naj se vsekakor brez zamud nadaljuje. Napraviti naj se še dva kratka odcepa, eden na levo proti Vintgarju, ki bo omogočal najkrajšo zvezo s tem prelepim krajem, drugi proti Sv. Katarini. Zlasti pa prosi, da banska uprava prevzame v svojo kompetenco most čez Save pri Otočah, ki je zelo prometen, odbija pa mostnina, ki se še vedno pobira ob njem.

G. Janžekovič Alojzij iz Ptuja posebno prosi, da se kolikor mogoče izboljšajo vodovodne razmere v vinskih gorah pujskega okraja. Dosedanje cisterne so v mnogih ozirom nepravilne in nezadostne. Tudi nekateri zamočvirjeni travniki bi se z načrtnim melioracijskim delom mogli spremeniti v rodovitno zemljo.

G. Šerbinke (Maribor levi breg) je kritiziral slabo stanje cestnih zvez St. Rja z Mariborom, naka je g. tehnični referent pojasnil, da so marsikateri pritožbe glede stanja teh cest neupravičene in včasih tudi namenoma od nekaterih ljudi organizirane.

G. Stuhec iz Ljutomer opozarja zlasti na potrebe čimprejše regulacije Mure, kar bi preprečilo nevarnosti ponovnih povodnj in razdiranja bregov.

G. Bajlec iz Murske Sobotne zlasti prosi, naj bi se Prekmurje z mostom čez Muro tesneje povežalo z ostalim ozemljem Slovenije. Vsa stavbarska dela, ki se delajo, oziroma, ki se bodo delala še delala v Prekmurju, ako bo toliko srečno da bo kdaj kaj bolj deležno banovinskega proračuna, naj se delajo z vsem slovenskim srcem in vso slovensko dušo. Slovenski umetniki in strokovnjaki naj položijo vanje tisto našo misel, da ne bomo imeli samo kakih mrtvih zgradb, ampak tudi žive pokrajinske dekoracije.

Obsežen govor je imel Ivan Šerbinke (Maribor levi breg). Predložil je obsežen seznam cestnih in tehničnih potreb svojega okraja. Predvsem utemeljuje potrebo nadaljevanja cestne gradnje v S. Ožbalt—Kapljah.

Načelnik inž. Skaberne pojasnjuje, da cesta St. Rja—Maribor ni v tako slabem stanju kot govore, idealna pa res ni. Kredit za to cesto je zagotovljen in ne bo propadel. Za popolno modernizacijo te ceste je potreben večji znesek kakor 5 milijonov dinarjev. Cesta se bo modernizirala zaenkrat od Maribora do odcepa v St. Lenart.

Četrty dan zasedanja

Ljubljana, 20. februarja.

Danes dopoldne se je nadaljevala obravnavo banskega sveta o banovinskem proračunu za tehnični oddelk. Ban. dr. Natlačen je imenoval za poverovatelja zapisnika Franca Babiča in Alojzija Stuhca.

Prvi govornik je bil g. dr. Alojzij Visenjak (Ptuj), ki se pridružuje izjavam člana Janžekoviča in predlaga, da prevzame banovina v svojo upravo občinski cesti Sodinci—Podgorci in Osluševci—Brisnica—Dornova. Nadalje predlaga, da se regulacija potoka Grajene nadaljuje, ker je ta regulacija nujno potrebna. Prosi, naj se ta regulacija vrši eventualno iz bednostnega fonda, kot se je vršila doslej.

Dr. Franc Schaubach (Maribor, desni breg) izjavlja: Tehnični oddelk je dotiran z zelo visokim odstotkom iz skupnega proračuna, ne vstevši pri tem tudi izredno dotacijo iz bednostnega sklada, kar kaže važnost tega oddelka. Pri kategorizaciji cest je prevzela banovina preveč občinskih cest v svojo upravo. Hvaležen je, da se nadaljuje delo na Pohorju cesti, naj se pa dela tudi na cestah v dravski dolini. Je proti temu, da bi se dela izvrševala v lastni režiji, ker je to običajno dražji način izvršitve. Priporoča izvršitev melioracij na desnem bregu Save. Projekti so že izvršeni. Prosi za primeren prispevek za zgradbo postajališča v Hočah.

Jurij Kugovnik (okraj Prevalje) izjavlja: Ves program gradbenega dela bi moral biti res tak, da bi se mogla započeti večja dela tudi dokončati. So pa posamezni kraji, ki se s takim sistemom ne morejo zadovoljiti z ozirom na današnje socialne prilike. Tudi z manjšimi deli se prebivalstvu veliko pomaga. Podpirajo naj se dela na občinskih cestah. Občne svojih potov ne morejo vzdržati v zadovoljivem stanju, tako, da je ogrožen prevoz kmetijskih pridelkov. Osebnost delo na občinskih cestah jemlje deloma delo brezposelnim. Socialno skrbstvo in javna dela se morajo združiti tako, da bi se nudila pomoč narodu tam, kjer je sila največja. Prosi, da se vpoštevata dolina Drave in Meže tudi pri tujskem prometu. Priporoča zvezi Crna—Sent Vid—Štanj in Guštanj—Kotlje—Slovenjgradec.

Martin Šteblovanj (Gornji grad) naproša med drugim bansko upravo, naj se določi znesek 500 tisoč dinarjev za zgradbo železobetonskega mostu pri Nazarju ob cesti Šmartno—Paka—Gornji grad, in utemeljuje svojo prošnjo. Vselej sankeji je gotovo najbolj prizadet gornjegrajski okraj. Prisa-

Alojzij Stuhec (zastopnik okraja Ljutomer)

govori o cestnih potrebah v svojem okraju. O obveznostih posebnega dela na občinskih cestah govori nato Josip Anžič (okraj Krško). Predlaga, naj se obnovi star način vzdrževanja občinskih cest. Graja dosedanja birokracija in predrago upravo cestnih odborov Banske uprave naj podpre železniško upravo pri gradnji železobetonskega mostu pri Sevnici. — Banska uprava naj odkupi most pri Brezicah, oziroma, naj ne dovoli zvišanja mostnine. Vodovod higijskega zavoda v Cerkljah naj bi se podaljšal do Krškega polja.

Inž. Skaberne pojasnjuje težave zaradi mostu v Sevnici, ker bo treba preložiti več banovinskih cest. Stroški nosilne konstrukcije bi znašali 3,5 milij. Din. Mostu v Brezicah banovina ne more odkupiti za dva milijona dinarjev, mostnina pa se ne bo povišala.

O cestnih potrebah v Beli Krajini govori obširno Josip Nemančič (okraj Metlika), zlasti pa povdarja potrebo vodovoda in cistern. Načelnik inž. Skaberne pojasnjuje, da smatra banska uprava napravo vodovoda v Beli Krajini kot zelo nujno. Upa, da bo ministrstvo dalo v ta namen primeren kredit. Prvotno je ministrstvo obljubilo, da bo dalo 6 milij. Din, vendar pa je kredit znižalo na 3 milijone Din. — Nato pojasnjuje tudi podobno zadevo z vodovodom v Suhu Krajini.

Pavlin Bitnar (Crmelj) povdarja, da bi se zveza banovine z morjem dala urediti z ureditvijo ceste Grosuplje—Crmelj—Vinica, ki naj bi jo država sprejela med svoje. Ta cesta bi pomenila tudi najbližjo zvezo z Ljubljano. V Beli Krajini bi bilo mogoče zaviti val nezadovoljstva z javnimi deli. Potrebna je cestna zveza z novomeškim okrajem. Priporoča gradnjo mostu čez Kolpo, da bi bila vzpostavljena zveza s Karlovcem.

Alojzij Zupanc (okraj Novo mesto) priporoča, da bi banska uprava sprejela v svoj program gradnjo cest v splošnem. Posebno priporoča upoštevanje Suhe Krajine, zlasti rekonstrukcijo ceste Stična—Žužemberk, gradnjo ceste Gradac—Žužemberk, gradnjo ceste Ambrus—Laze in uvrstitev ceste Poljana—Smihel med banovinske ceste.

Demeter Weble apelira, naj banska uprava na pristojnem mestu opozori, da je zahteva Slovencev, naj bi se cestam v dravski banovini posvetila večja pažnja. Okrajni cestni odbori naj dobe stare kompetence. Za rešitev vprašanja brezposelnosti je treba najeti investicijsko posojilo. Nato govori še o posebnih cestnih zadevah svojega okraja. Ob 20.40 bar prekine sejo, ki se bo nadaljevala danes ob 9 dopoldne.

Pri neredni stolici,

napetosti črev vsled zapeke, odvajaja naravna

FRANZ-JOSEFOVA

grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja Franz-Josefova voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi pri otrocih

Reg. po int. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 26. V. 35.

Obsežen govor je imel ing. Milan Šuklje (Ljubljana), ki je izjavil med drugim:

»Leta 1935 je kazalo, da se bo gospodarski položaj izboljšal. Ko so pa prišle sankcije, je nastopil preobrat na slabše. Narod obubojava. Brezposelnost narašča. Debata o 5. poglavju je vendar služila, da smo videli položaj v celi Sloveniji in da je glavna naloga, da banska uprava dela na cestah. Vendar banovina ne more dati ljudstvu vsega, kar potrebuje. Zato mora država svoja sredstva enakomerno razdeljevati na vse pokrajine. Položaj ni bil še nikdar za dravsko banovino tako kritičen kot je sedaj.

Naš proračun izkazuje napram drugim banovinam zelo visoke številke. Vendar se odločuje po tem, ker posveča pažnjo vsem panogam. Naša banovina drži načelo, da temelji zdrava uprava na samoupravi. Brez državne podpore ne moremo izvršiti našega programa. Odnosaji do centralne niso taki, kot bi jih mi želeli. Grešilo se je na obeh straneh. Pri nas v Sloveniji, ker se je blatilo vse, kar je pred svetovno vojno bilo. A vendar smo mi prineli dosti lepših tradicij v našo državo. Mi nismo živeli v suženstvu. Videli smo v državi sovravnika in smo hoteli iz te države ven. Na izidu svetovne vojne je imela velike zasluge srbska vojska.

Ne marajo dati denarja iz rok. Ne gre le za kulturne institucije. Ne samo, da se pri nas nič ne dela, še to, kar smo imeli, propada. V gospodarskem konceptu Beigrada se ne vpoštevata, da je Slovenija na meji. Nimajo smisla za morje. V državi moramo zavzeti mesto, ki nam gre po naši delavnosti in tradiciji. Zahtevati moramo enakost pri obdavčenju in pri javnih delih in tudi pri državnih dobavah. Opozarja na velike neuteleljene dobičke pri teh dobavah. Preveč dobav se oddaja v inozemstvo. Glavno sredstvo proti obubošanju in brezposelnosti so dela na cestah, in sicer rabimo avtomobilske ceste. Z graditvijo cest pride denar v obtok. Od milijardnega programa se je začela graditi samo železnica Sevnica—Sent Janž. Vse drugo pa je ostalo nezačeto. Licitacije se ne morejo vršiti, ker so pogoji ministrstva nemogoči. V zvezi z železnico Sevnica—Sent Janž opozarja, da ima zagotovilo, da se bo to delo dovršilo in da se bo zgradil tudi cestni most. Do lanskega leta v tehničnem oddelku ni bilo iniciative in širšega koncepta. Uverjen je, da se je ta stvar spremenila. Izdelava projektov naj se omogoči z vsemi sredstvi. Leta 1936 se mora izdelati detajlni načrt ceste Ljubljana—Sušak. Vprašanje minimalnih medz ne pride do solucije, ker ni zakonske podlage. Industrija zahteva, da bodo iste mezde v dostojni višini v celi državi. Kako doseči, da se pri javnih delih z državnimi sredstvi zaposlujejo domači ljudje? Treba je določiti minimalne mezde v višini, da bod onasi ljudje mogli delati. Ena glavnih nalog naše države, predvsem za dravsko banovino, je cesta Ljubljana—Sušak.

Ivan Brodar (okraj Kranj) naglašja potrebo, da prevzame prejšnje državne ceste zopet država, kakor naj tudi banovina prevzame svoje prejšnje ceste, ki so postale občinske. Tako naj bi država prevzela cesto Kranj—Jezerko, ker vzdrževanje te ceste velja banovino in okrajni cestni odbor ogromne zneske, dalje prosi, naj bi se dovolila zopet zavora na vozovih (ciklaja). Avtomobilji, naloženi s porfirjem, zelo kvarijo ceste. Prosi za zvezo Selške doline z Bohinjsko, za popravilo ceste

Prodaja Auerspergove palače

Ob splošni pozornosti vsega banovinskega sveta je imel Ivan Aversenik (mesto Ljubljana) naslednji govor:

»Navajali smo, kako skrbi javna roka, zlasti država za svoje nepremičnine in da celo ministrski svet, kaj šele minister, ne smeta kršiti predpisov. Zgled države so posele vse samouprave od malih do večjih občin, pa do banovin. Zato sem bil nemalo presenečen, ko je banovina prodala bivšo Auerspergovo palačo. Poleg mene je tukaj še nekaj tovarišev, ki so prav tako mislili, in smo se začudili, da banovina ni čuvala svoje imovine. Z drugimi tovariši sem sodeloval v bivši občinski samoupravi, ki je kupila to palačo. Ne gre samo za to, da bi morala banovina slediti zgledu države, gre tudi za to, da se izkaže, kako banovina ni metala denarja tljavden skozi okno. Nerazumljivo je, ako pogledamo v zemljiško knjigo in moramo ugotoviti, da zemljknični prepis ni bil v skladu z interesi banovine. Samo dvoje je možno: ali je nesposmetno postopala bivša občinska samouprava, ki je hišo kupila in ki je vložila vanjo mnogo investicij, ali pa je napadno ravnila banska uprava, ko je to hišo prodala. Nočem navajati števil. Povem samo, da je banska uprava utrpela med kupno in prodajno ceno diferenco, ki se ji pravi po domače izguba, ter da je banovina prodala Auerspergovo palačo v času, ko ima vsepolno uradov, ki so na temnem in ki ne vedo, kam ter morajo iskati prostorov po zasebnih hišah, za kar more banovina plačati velike najemnine.

Ban dr. Natlačen izjavlja:

»Za zadevo, o kateri je govoril član banskega sveta g. Aversenik, sem se zanimal tudi jaz, ker sem tudi sam osebno zainteresiran, ker sem bistveno sodeloval pri nakupu tako zvane Auerspergove palače, ko sem bil predsednik oblasti, samouprave. Moram reči, da mi je nerazumljivo, zakaj je banovina prodala, oziroma se je znebila te palače, ker vem, s kako velikimi žrtvami si je to palačo nabavila in jo preuredila, z namenom, da jo da na razpolago svojim uradom. Palača popolnoma odgovarja uradnim namenom saj je napeljana v vse njene prostore elektrika, tekoča voda ter je povsod telefonska zveza. Nerazumljivo mi je še zaradi tega, ker je tudi meni znano, kako je banska uprava že tedaj potrebovala prostore za urade in je že tedaj potrebovala lepe denarje, da je mogla spraviti pod streho svoje urade.

Ugotavljam: Ljubljanski občinski odbor je s kupno pogodbo kupil to palačo dne 9. decembra 1927 za znesek 800.000 Din. Pristojbine so šle na račun kupovalke, to je občinske samouprave. Palača je tvorila del Hudejkominskega posestva ter je kupovalka plačala tudi davke za prenos. Sledili so stroški za adaptacije. V gradbenem oziru je bila palača v dobrem stanju, pač pa je bila notranjščina zanemarjena. V naglici mi ni mogoče povedati, koliko je palača veljala z mestnimi in državnimi davčninami, toda adaptacija sama je veljala 1.087.000 Din, skupno pa je palača veljala, to je s kupnino, z adaptacijskimi stroški in z davčninami 1.931.000 Din. Ako odbijemo davke in zavarovalnino, potem znašajo stroški občinske samouprave za nabavo te palače najmanj 1.800.000 Din. Pripomnim pa, da smo bili pri občinski samoupravi tako mi, kakor tudi naši inženjerji menja, da smo tedaj napravili prav dobro kupčijo.

Dne 15. julija 1935 pa je bila palača prodana za 1.300.000 Din in sicer tako, da vlada kupovalka

KINO SLOGA Telef. 27-30

Danes premiera najboljših burk v tej sezoni! 2 uri pravega predpustnega veselja, smeha in zabave, za kar jamčijo:

Hans Moser, Leo Slezak, Carl Anton, Adam Hald in Herman Thimig

v veloburki
Ob 19.15 in
21.15 uri

Mladost zmaga!

v Selški dolini, dalje za napravo raznih vodovodov v njegovem okraju, regulacijo reke Sore in Tržiške Bistrice. Povdarja, da je vzrok našega slabega gospodarskega stanja največ v centralizmu in da je centralizem največja ovira, ker se ni prišlo do samouprave.

Josip Gale (okraj Litija) sporoča želje cestarjev, da bi bili zavarovani proti boleznim, da bi imeli krajši rok za povišanje plače, da bi imeli delovni čas 8 ur dnevno, naj bi banovina krila prispevke za podporni fond cestarjev, ki so bili v službi pred letom 1920, dalje razne želje o odgovornosti pomožnih in stalnih cestarjev itd.

Peter Arnez (Jesenice) govori o potrebi javnih del zaradi pobijanja brezposelnosti. Potrebna je regulacija Save pri Jesenicah in gradnja mostu pri Javorniku, dalje preložitve klanca pri Otočah, naprava vodovoda v Kranjski gori, v Breznici, Bohinjski Bistrici in Ribnem, gradnja delavskih hišic itd. Za zidanje cenilnih delavskih hišic obstoja fond, iz katerega odpade na Slovenijo okoli 4 milijone dinarjev, za katerega naj se banska uprava zanima. Javna dela ne smejo biti sredstvo za znižanje mezd ter naj delavstvo prejema vsaj minimalno mezdo 30 Din. Delavstvo mora biti pri javnih delih tudi socialno zavarovano.

Filip Križnik (okraj Laško) zahteva, naj dobijo podpore predvsem tisti brezposelni, ki ne morejo delati. Graja težnje za demontažo industrije v Sloveniji ter zahteva pravično razdelitev sredstev in javnih del. Prvi pogoj za red in mir v državi je enakost pred zakonom. Delavska zakonodaja je premalo znana. Pri javnih delih je treba gledati za tem, da pridejo vsi potrebni na vrsto, prosi pa za izdatne podpore.

Ing. Vinko Vrhnjak (Slovenjgradec) govori o tehničnih in cestnih potrebah svojega okraja.

Dr. Franc Vidic (Kamnik) predlaga, naj se sklene resolucija, da se javni nameštenci in upokojenci oproste vplačevanja nadomestka za kuluk. Prosi, da se kategorizira cesta Stahovica—Kamniška Bistrica in da se na njej uredi promet. Tozadevna prošnja je že vložena. Prosi za podporo, da se zgradi cesta Kamnik—Volovjek—Luce.

Dr. Beno Šabotj (mesto Kranj) predlaga, naj bi banovina pričela velikopotezno cestno akcijo ter naj bi v ta namen najela večje investicijsko posojilo. Banovino je treba zvezati od vzhoda do zahoda in z morjem z dobrimi cestami. Zahteva gradnjo kranjskega vodovoda ter navaja, koliko je okraj Kranj plačal v zadnjih letih davkov ter zato zahteva, da čim prej dobi vodo. Prosi bansko upravo, naj pripravi tudi načrt za zgradnjo novega mostu čez Kokro, medtem ko bo za denarna sredstva skrbel Ravnj sam.

Dr. Rudolf Ravnj (mesto Maribor) zahteva večjo pažnjo za severno mejo, zlasti cestno zvezo Crna—Guštanj—Kotlje—Rimeki vrelce. Končno vpraša, kje je tistih 300.000 Din, ki bi jih moral dobiti cestni odbor, pa jih je banaka uprava kasirala pri prejšnjem režimu.

Načelnik ing. Skaberne pojasnjuje, da je denar res sprejela banska uprava in ga porabila za nujne potrebe, da pa bo stvar v kratkem urejena in bo dobil cestni odbor denar izplačan.

mestna občina najprej znesek 300.000 Din, nato pa ostanek v obrokih po 200.000 Din z malimi obroki.

Pred prodajo je bila uradna cenitev poslopja. Inženjer banske uprave je poslopje ocenil. Gradbena vrednost je bila ocenjena z zemljiščem vred na 1.400.000 Din, donosna vrednost na 1.700.000 Din, prometna, to je povprečna vrednost med obema prvima cenitvama pa na 1.500.000 Din. Pripominjam pa, da je bila ta cenitev izredno nizka in da je bilo zemljišče, na katerem stoji ta palača, ki je na zelo prometnem kraju in v središču mesta, ocenjeno le na 150 Din za kv. meter. Za časa občinske samouprave so bili v palači nastanjeni ves kmetijski oddelk, komisija za agrarne operacije, trije slugi so imeli službena stanovanja, v poslopu pa je bila tudi garaža avtomobilov. Pod bansko upravo pa so imeli uradne prostore v palači kmetijski, gozdarski in veterinarski oddelk ter komisija za agrarne operacije. Po prodaji palače so se morali ti uradi izseliti v palačo Hranilnice dravske banovine, kjer so uradi že tako in tako prenatrpani in je pravo uradovanje skoraj nemogoče. Gozdarski odesk se je moral deloma izseliti v zasebno hišo, kar velja bansko upravo 1500 Din mesečno, pa ima še preostale prostore. Urad za urejevanje hudournikov mora poslovati v dveh oddelkih, to je: dopoldne en oddelk, popoldne oziroma zvečer pa drugi. Ves tehnični oddelk banske uprave mora uradovati v zasebnih hišah, za kar je treba plačevati visoko najemnino. To je moje poročilo.

Dr. Schaubach: »Kdo pa je bil tedaj ban?«

Ban dr. Natlačen: »Pogodba je bila podpisana 15. julija 1935, ko je bil ban dr. Puc.«

Dr. Ravnihar: »Kdaj pa je bila pogodba sklenjena?«

Dr. Natlačen: »L. 1934, ko je bil ban dr. Marušič.«

Načelnik banovinskega oddelka ing. Skaberne naglašja v svojem razpiseju: Banovina ni bila zaprta napram važnim vzpajanjem javnih del. V prvi vrsti bi bilo treba modernizirati vse banovinske ceste prvega reda. In to ne le zaradi avtomobilizma, temveč predvsem zaradi vzdrževanja cest. Ni za to, da se avtonomija okrajnih cestnih odborov poveča, ker se je sistem vzdrževanja cest danes čisto drugačen. V zvezi s tem je novogradnja mostov, zveza dravske banovine z morjem in s savsko banovino, priključitev Prekmurja na dravsko banovino, izgraditev cestnega omrežja v blejskem in bohinjskem kotu itd. Vse to bi stalo pol milijarde dinarjev. Regulacija najvažnejših rek Kamniške Bistrice, Save, Drave, Mure in Savinje bi stala 281 milijonov dinarjev. Melioracija in regulacija potokov bi stala 104 milijone. Zgraditev vodovodov, kapnic in rezervorjev pa 108 milijonov. Skupaj bi bila potrebna za dovršitev samo teh navedenih važnejših del 1 milijarda 100 milijonov dinarjev. Prispevek za regulacijo Savinje je vnesen v državni proračun v skupnem znesku za Muro in Savinjo. Država bo dala prispevek iz državnega fonda za javna dela. Glede cestnih zgradb povdarja, da se investicije krijejo izključno iz fonda za javna dela. Nadalje pojasnjuje razne zadeve z ozirom na pripombe in vprašanja posameznih članov.

Ob pol 2 popoldne ban dr. Natlačen zaključil obravnavo o tehničnem oddelku.

Socialna politika in narodno zdravje

Seja se je nadaljeval ob pol 5, in sicer je bila na dnevnem redu obravnava o proračunu socialnega oddelka.

Poročilo o delu socialnega oddelka je podal načelnik dr. Majer.

Socialnopolitično delo banovine je že celo vrsto let pod vtisom težke gospodarske krize. Poleg rednih proračunskih sredstev ima banovina na razpolago še del sredstev bednostnega sklada. Socialnopolitična služba obsega v glavnem tele panoge: zaščita dece in mladine, pomoč siromašnim in onemoglim, pomoč v elementarnih nevarnostih, izseljevanje, zaščita delavstva in boj proti brezposelnosti in razbremenitev občin. Do konca leta 1935 je bilo nakazanih denarnih podpor okrajem, občinam, hiralnicam, javnim kuhinjam 0,2 milij. koruze je bilo razpisane za 0,6 milij. in razdeljenih za 0,4 milij. Din individualnih podpor.

Banovinske bolnišnice imajo 1655 postelj, od tega Maribor 568, Celje 405, Murska Sobota 150, Slovenjgradec, Brežice 156; ženska bolnišnica v Novem mestu 126 in v Ptuj 100. Dnevno se v teh bolnišnicah oskrbuje 1300 bolnikov. Naval ljudstva v bolnišnice je zaradi obubožanja vedno večji. Banovinski hiralnici v Vojniku in Ptuj imata 369 postelj. Finančno stanje je težko, ker bolnišnice ne dosegajo proračunskih dohodkov in jim mora banovina na koncu leta redno prisločiti na pomoč z izredno dotacijo. Poročilo nato navaja podatke o delovanju zdravilišča za pljučno tuberkulozo na Golniku.

Program za 1936-1937 obsega številna asanacijska dela, zgradbe vodovodov, kapnic, asanacijo studencev in vodnjakov, kar bi skupno stalo 2,6 milij. Din. Nadalje je pripravljenih še več drugih projektov.

Naši zdravniki in naše bolnišnice

V popoldanskem zasedanju je banki svet obravnaval proračun in poročilo VI. oddelka, t. j. oddelka za socialno politiko in narodno zdravje kr. banske uprave. Referent dr. Majer je prečital obširno poročilo in zlasti opozoril na čimdalje razširjeno bolezen — raka, na katerem je l. 1935 umrlo 828 ljudi. Banska uprava ima že danes nad 200 prošenj za pomoč pri zdravljenju raka. Referent dr. Pfeifer je poročal o stanju »bednostnega fonda«, ki je lanko leto prejel preko 6000 prošenj. K debati o poročilih in proračunu tega oddelka se je glasilo 33 govornikov, to je tri četrtine banskega sveta. Pač zadosten dokaz, kako pereče stvarine obsega ta oddelak.

Prvi je govoril banki svetnik dr. Breclj, ki je v svojem dolgem poročilu podal izčrpano in jasno sliko stanja banovinskih socialnih ustanov. Najprej je pokazal prizadevanje banske uprave za mladinsko skrbstvo. Proračunski znesek za to poglavje se je zvišal približno za 2 milijona Din. Banska uprava se je hvalevredno pri tem delu držala smernic in začelga dela bivše ljubljanske ohranilne mariborske oblasti. Ti dve samoupravi sta otroke, ki so bili potrebni še šole, oddajali v zavode, druge pa v »reje« k primernim družinam na deželo, da je tudi zapuščen industrijski otrok prišel v stik z našo grudo. Nekateri so jih sprejeli proti malenkostnemu plačilu, drugi tudi zastonj, nekateri so takega otroka sprejeli tudi za svojega. Ta način se je prav dobro obnesel. Vendar pa so sredstva banske uprave še zelo nezadostna, ker je vse te skrbi deležen komaj vsak tretji ali vsak četrti prosiček. Za moralno poštenje dečke oskrbuje banovina »Deško vzgajališče« v Ponovih. Nekaj takega bi bilo treba ustanoviti tudi za deklice. Zlasti pa je g. banki svetnik opozoril banki svet in banko upravo, naj bi se tako mladina, moška in ženska, zaupala takim redovom, ki imajo namen in vsa sredstva, da posvetijo svoje moči ravno v vzgajanje zanemarljive mladine. Tako skrbstvo bi ne bilo nič dražje, kakor skrbstvo v lastnih zavodih, bilo bi pa najbrž v mnogih slučajih uspešnejše.

V nadaljnjih izjavah je g. dr. Breclj kot praktični zdravnik obrazložil nevdržan položaj banovinskih zdravnikov. Njihovo službeno razmerje in plača sta slabša kakor plača učiteljev. Dela pa imajo dvakrat, trikrat toliko. Zdelo jih je namreč neka uredba, neki zakon ali kaj, ki jim je naložil vse mogoče obveznosti, dal jim pa ni skoraj nič. Danes je banovinski zdravnik uradnik, ki more napredovati kvečjemu do 6. razreda, učitelj pa lahko do petega, poleg tega pa zdravnik ne prejemajo niti položajnih doklad. Potni stroški so izenačeni in pavšalirani navzdol. Poznamo zdravnika, ki je že 35 let v službi, in prejema na mesec 1527 Din. Nekdo drugi prejema po 41 letih službe 1200 Din pokojnine. Postranski zaslužki, s katerimi skušajo včasih razložiti to sramotno nagrado za zdravniški posel, so pa že zdavnaj popolnoma odpadli. Mnogo ljudi danes še za sol nima, in jim je vsako zdravljenje postalo že luksuz. Tudi ako se gospodarske razmere kaj izboljšajo, si banovinski zdravniki ne bodo prav nič mogli pomagati, ker so danes tako zaposleni, da bodo v kakšnih morebitnih boljših razmerah popolnoma nesposobni izvrševati uspešno posebno prakso. Banovinski zdravniki danes zdravi vse: drž. uradnike in vse njihove družine zastonj, vse šolske otroke mora pregledati dvakrat na leto zastonj, poleg tega še člane kakšnih športnih in telovadnih društev, na vse to pa mora sestavljati najrazličnejše preglede, statistike, poročila in bogve kakšne pisarje še. Da mu pri tem delu ne ostane bogve kaj časa za izpolnjevanje svojega znanja, je samoposel umljivo. Prav tako zanemarljivo in še nerešeno je vprašanje babice. Po zakonu bi moralo na vsakih 5000 ljudi priti ena babica. Vem pa, da ima na primer mesto Ljubljana v celem nastavljen eno babico, in sicer na Barju z mesečnim honorarjem 50 Din. Po zakonu bi Ljubljana morala imeti 18 babic. Porodničnica pa je prenatrpana in morajo matere večkrat že peti dan po porodu zapustiti tamkajšnje zdravniško oskrbo. Zdravnik in babica, to sta dva stanova, ki sta zelo potrebna in zelo koristna, toda ako ne moreta živeti od svojega poštenega dela, postanejo lahko zelo zelo nevarna.

Zalostno stanje naših bolnišnic

Še bolj žalostno sliko dajejo banovinske bolnišnice. Ko sem obiskoval vse te ustanove, sem večkrat slišal tozbe, da se jim toži po oblastnih samoupravah zlasti v območju bivše mariborske oblasti. Mariborska bolnišnica s porodnišnico in lepim infekcijskim oddelkom je lepo urejena in v zelo skrbnih rokah, toda vsi oddelki so prenatrpani. Na načrtu imajo nov paviljon, ki bi stal okrog 6 milijonov Din, dva že imajo, štiri jim dolguje država, dva pa bi se že se kje dobila in bolnišnica bi bila zelo razbremenjena in bi vse bolj mogla služiti svojemu namenu. V celjski bolnišnici je bil oddelak za ženske bolezni komaj dograjen, pa je že prenatrpan. Tudi kirurški oddelki je vedno prenatrpan. Z majhnimi stroški bi se dala povečati najmanj za eno tretjino, samo da bi se

postavilo novo poslopje za upravo in kuhinjo. Bolnišnica v Slovenjgradu je sicer čedna, manjka pa ji samo državna dotacija. Država ji namreč ne plačuje svojih obveznosti, kakor nobeni ne. V Ptuj je bolnišnica v hiralnici, ki sta bili obe ustanovljeni l. 1875, od takrat pa se jih še nihče ni dotaknil. Zato pa posebno bolnišnica že zdavnaj ne odgovarja več svojemu namenu. Bolnišnica v Murski Soboti je bila postavljena še v dobi Madjarov, potem so jo popravljali in prenavljali, da je danes že sramota, da je to še bolnišnica. Bolniki z različnimi nelezljivimi boleznimi leže drug poleg drugega. Moški in ženske so razmešeni sicer po ločenih sobah, imajo pa skupno stranišče. Gospodinjstvo poslopje je naravnost grozno. Pomivanje posod, pranje perila, vse to se vrši v istem prostoru, kjer se peče kruh! Edini prostor, ki je vsaj za zdravega človeka še čeden, je zakristija, ki je velika kakor tale miza. Na tem teritoriju za 180.000 ljudi ni nobene druge bolnišnice. To ljudstvo je vsekakor vredno, da se bolj skrbi za njegovo zdravje. V Murski Soboti je tudi neki navdušen nacionalist, ki tisti bolnišnici prodaja meso dražje, kakor pa na trgu v daljnem Mariboru, ker tam ima konkurenco, tu pri dobavi bolnišnici pa ne. Bolnišnica v Brežicah je še danes v prav takem stanju, kakor je bila od ukinitve oblastnih samouprav. Je zelo na dobrem glasu, saj ji celo savska banovina dolguje precejšnjo vsoto za zdravljenje bolnikov iz njenega območja, vendar pa je tudi ta zelo mačehovsko oskrbovana. Bolnišnica v Krškem je občinska, mnogo premajhna, nima ne prostora, še vode ne. Občina bremen za to bolnišnico ne more sama zmagovati, zato okraj želi, da bi prišla pod banovinsko upravo. Žensko bolnišnico v Novem mestu je postavilo nekdanje samoupravno zdravstveno okrožje. Je popolnoma urejena, čedna, le država ne plačuje v redu svojih obveznosti. Tam je tudi še bolnišnica usmiljenih bratov, ki zelo uspešno vrše svoje poslanstvo, sedaj še z večjim veseljem, ker so dobili nekaj novih moči, tako da bodo to postojanko v blagor ljudstva še lahko vzdržali.

Vse bolnišnice vrše svojo zdravstveno službo samo še z neko trmo in obudovanjem vredno požrtvovalnosti zdravnikov in stregnega osebja. Rjui ni več, oprema obrabljena, perilo potrošeno, manjka vseh tistih potrebščin, ki so sicer pri bolnišnicah same ob sebi razumljive. Država pa jim od leta 1930 dolguje nad 5 milijonov Din, in to v dobi, ko se po vseh ljudskiholah poučuje nauk o higieni. Zato prosim gospoda bana in ves banki svet, naj izposluje pri državni upravi, da se ti dolgov bolnišnicam izplačajo, ker so svoje potrebščine izžepale že zdavnaj preko dopustnih meja. Na ozemlju bivše Kranjske te zdravstvene postojanke so bolj redko posejane. Od tod tudi tolikšna prenatrpanost ljubljanske bolnišnice. Nujno potrebna bi bila bolnišnica v kočevskem okraju in neke na Gorenjskem. Tudi v okoliših Cerknice, ki je po vojni odrezana od bolnišnice v Postojni, bi bila potrebna manjša zasilna bolnišnica.

Nato je g. dr. Breclj podal poročilo o stanju banovinskih zdravilišč. Zdravilišče na Golniku je v najlepšem redu, ki pa ima še to dobro stran, da ne obremenjuje javne uprave, ker plačuje samo obresti za investirani kapital. Znižati pa bi se morala oskrbina, da bi splošni razred sprejemal bolnike vsaj za 50 Din na dan. K zdravilišču bi bil nujno potreben še paviljon za otroke. Poleg tega naj banki svet ne opusti namere bivšega oblastnega odbora glede ustanovitve visokogorskega in obmorskega zdravilišča za jetične. Ti dve ustanovi sta bili ob razpustu oblasti že tik pred uredništvijo.

K vsem točkam je g. dr. Breclj predložil bankematu svetu jasne in odločne resolucije, ki opozarjajo na najbolj kričeče pomanjkljivosti našega socialnega skrbstva. Banki svet je vse resolucije enoglasno sprejel.

Ob 19.30 je g. ban odredil kratek odmor, nato pa se je seja nadaljevala. G. dr. Breclj je še poročal o stanju skrbstva in zdravljenja umobolnih in o žalostnem stanju splošne bolnice v Ljubljani.

3 vagoni koruze za Brežice

Belgrad, 20. febr. m. Na interpelacijo poslanca dr. Vebela je minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković dodelil brezplačno brežiškemu okraju za prehrano prebivalstva tega okraja 3 vagona koruze.

Važen obisk čsl. min. predsednika v Belgradu

Belgrad, 20. februarja. O prihodu predsednika češkoslovaške vlade g. dr. Milana Hodže je češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. dr. Girs dal danes zastopnikom listov izjavo, iz katere posnemamo:

Dne 22. februarja prispe v Belgrad predsednik češkoslovaške vlade in zunanji minister gosp. dr. Hodža, da uradno obišče Belgrad. Ta obisk je iz raznih razlogov zelo važen, kar je razvidno tudi iz programa obiska, ki ga bo storil češkoslovaški premier v Belgradu. Razen sestankov in razgovorov s predsednikom vlade dr. Stojadinovičem in z drugimi jugoslovanskimi politikmi, bo g. dr. Hodža sprejel v avdijenci od Nj. Vel. kraljice Marije in Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla.

Ministrski predsednik dr. Hodža prispe v Belgrad, da potrdi staro, tradicionalno prijateljsko in bratstvo med obema narodoma, kar bo obenem najboljši dokaz za to, da z osebnimi izpremembami na najvišjih državnih mestih v Češkoslovaški ni nastopila nobena izprememba smeri češkoslovaške zunanje politike. Vzajemni odnosi med Jugoslavijo in Češkoslovaško so ostali takšni, kakršni so bili doslej, odnosi najtesnejšega zavezništva sodelovanja na podlagi dosedanjega prijateljstva in bratstva obeh narodov.

Obisk predsednika češkoslovaške vlade je posebno velikega pomena v sedanjih okoliščinah. Sedanje politične in gospodarske razmere v Evropi zahtevajo jasne in konkretne načrte, in prvi vrsti za države Male antante. Načrti predsednika vlade dr. Hodže, da je treba v srednji Evropi urediti predvsem gospodarske razmere, ni nov. Že več let ga navajajo v zvezi z vprašanji, ki jih je treba rešiti. Tudi vlade Male antante so že opetovano izjavile svojo pripravljenost za rešitev teh vprašanj.

Srednjeevropsko vprašanje pa je postalo precej v zadnjem času. Ker so okoliščine za konkretno rešitev ugodne, kaže, da ni izključena možnost njegove praktične ostvartve. Informacijski in orientacijski razgovori avstrijskega kancelarja dr. Schuschniggja s češkoslovaškimi državniki v Pragi so bili začeti.

Sklepi ministrskega sveta

Belgrad, 20. februarja. AA. Na današnji seji ministrskega sveta, ki se je vršila od 17 do 19 pod predsedstvom predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinoviča, so poleg mnogih drugih resornih vprašanj sklenili tudi:

1. da se sprejme uredba o pospeševanju tujškega prometa, ki jo je predložil minister za trgovino in industrijo.

2. da se na predlog gradbenega ministra odobri tle krediti: a) za gradnjo ceste Prijeopolje — Bjelopole na prvem odseku v višini 3.327.000 dinarjev, b) za izgradnjo ceste Zemun — letališče v znesku 3.014.000 Din, c) za izgradnjo ceste do carinarne v Beogradu po proračunskem znesku 2.132.000 Din, d) za tlakovanje državnih cest v Gružu in Dubrovniku v znesku 2.140.000 Din. Vsa ta dela se imajo izvršiti iz kredita milijarde Din za javna dela.

3. Gradbeni minister se pooblasti, da predloži narodnemu predstavništvu načrt zakona o proizvodnji in izrabi električne energije.

4. Pooblasti se prosvetni minister, da na podlagi pooblastila, danega mu s finančnim zakonom, najame posojilo pri Dr. hipotekarni banki za gradnjo gimnazijskega poslopja v Belgradu.

Cesta Ljubljana-Kranj

Belgrad, 20. febr. m. Gradbeni minister je odobril iz kredita za izvrševanje javnih del znesek

Finančni odbor

Belgrad, 20. febr. m. Večina finančnega odbora je danes dopoldne in popoldne nadaljevala razmatranje proračunskega predloga za l. 1936—1937 v podrobnostih. Na dnevnem redu je bil še vedno proračunski predlog za vrhovno državno upravo. V teku današnjega dne so se pretresali proračunski predlogi za predsedništvo vlade, osrednji tiskovni urad, glavno kontrolno, državni svet in postavke za pokojnine in invalidnine ter državne dolge. Odborova večina je stavila skoro pri vsaki postavki predlog za znižanje, čeprav se te postavke zadnja leta stalno zmanjšujejo ter jedva odgovarjajo za redno funkcioniranje državne uprave. Finančni minister dr. Letica, ki sejam finančnega odbora prisostvuje samo radi tega, da daje članom odbora eventualna pojasnila, ostaja pri vseh postavkah pri svojem predlogu. Člani skupščinske večine in JRZ, ki so bili izvoljeni v finančni odbor, kot taki ne prisostvujejo pretresu proračunskega predloga v podrobnostih, ker so ostali dosledni svojemu sklepu, da finančni odbor ne more razmatrati predloga v podrobnostih, ko ga je v načelu zavrnil. Odborova večina je na podlaski predloga proračunski predlog za vrhovno državno upravo. Postavke za skupščino, senat in osrednji tiskovni urad so na več mestih znižane, izdatki za glavno kontrolno, državni svet ter oni, ki se nanašajo na invalidnine in pokojnine, so pa v celoti sprejete. Na dopoldanski seji so člani večine podali tudi svojo izjavo, zakaj predlog finančnega ministra Letice, ki je bil sprejet na zadnji skupščinski seji, s katerim je bil finančnemu odboru dan rok treh dni, da mora v tem roku podati plenumu skupščine poročilo večine in manjšine. Prihodnja seja finančnega odbora bo jutri dopoldne. Na dnevnem redu je pretres proračunskega predloga v podrobnostih za ministrstvo vojske in mornarice in za prosvetno ministrstvo.

Glavno glasilo JRZ

Belgrad, 20. febr. m. Po sklepu izvršnega odbora je prišla izhajati v Belgradu »Samouprava« kot glavni organ JRZ. V prvi številki je na uvodnem mestu objavljen pod »Naša beseda« apel članov izvršnega odbora dr. Stojadinoviča, dr. Korošca in dr. Spaha, s katerim priporočajo »Samoupravo« vsem organizacijam, članom in prijateljem JRZ. Član izvršnega odbora JRZ v uvodniku med drugim govori o ustanovitvi nove stranke, o njenem programu in o njenih nalogah. Za »Samoupravo« pravijo, da bo tolnač strankinih idej in da bo zvesta tradiciji svojega legega imena in da bo znala varovati objektivnost v besedi in dejanju in da bo ostala zvesta ideji in programu, ki ga je doslej izvajala.

Pridobivajte novih naročnikov

Važen obisk čsl. min. predsednika v Belgradu

Med svojim bivanjem v Parizu je imel predsednik vlade dr. Hodža priliko, da se informira tudi o naziranju francoske vlade glede srednjeevropskih vprašanj. Svoje pariške razgovore je vodil v sporazumu in v stalnih informacijskih stikih z vladama Jugoslavije in Romunije.

Seve mora rešitev tega vprašanja premagati razne ovire, politične, kakor gospodarske. Ravno tekom belgrajskih razgovorov bo šlo za izmenjavo naziranj o rešitvi srednjeevropskega vprašanja in s tem za možnost njegove realizacije.

Ne gre za neke nove načrte češkoslovaške republike, marveč za vprašanja, ki jih je treba rešiti v popolni harmoniji na podlagi poprejšnjega sporazuma med državami Male zveze.

Po proučitvi teh vprašanj v Belgradu bosta predsednika češkoslovaške in jugoslovanske vlade dala tudi listom uradno izjavo. S tem bo to vprašanje v celoti jasno precizirano. Obenem bodo dobile razne kombinacije, s katerimi spremljajo evropski listi delo predsednika češkoslovaške vlade dr. Hodže, svojo pravo mero.

Nobenega dvoma ne more biti, da bo vse, kar se bo rodilo iz teh posvetovanj držav Male antante, pomenilo njihovo skupno delo in da bo vse v popolnem tradicionalnem skladu. Vsa ta prizadevanja bodo šla za tem, da se predvsem zboljšajo gospodarske razmere sedanje Srednje Evrope. Pri tem pa to delo ne bo naperjeno proti nobenemu drugemu narodu ali državi, predvsem pa ne proti neki veliki sili.

Prepričan sem, da bo obisk predsednika češkoslovaške vlade naletel na razumevanje in simpatije jugoslovanske javnosti, in da bo utrl pot novim konceptom držav Male antante, v prvi vrsti pa poglobljenim vzajemnim odnosom med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

4.500.000 Din za zgraditev moderne sodobne ceste na avtomobilski cesti Ljubljana—Kranj kot prvi del ceste Ljubljana—St. Vid. Licitacija za izvedbo teh del je že razpisana in se bodo dela pričela v mesecu marcu letos.

Cesta Maribor-St. Ilj

Belgrad, 20. febr. m. Ministrski svet je odobril tehnični elaborat za sanacijo spolkzkega terena na državni cesti Maribor—St. Ilj od kilometra 141.039 do km 171.370 v proračunski vsoti 133.548,66 od zneska 5 milijonov Din, ki je odobren za gradnjo te ceste.

Občinske zadeve

Belgrad, 20. febr. m. Minister za notranjo politiko dr. Anton Korošec je podpisal uredbu o izločitvi kraja Brezje iz občine Log in priključitvi k občini Dobrova. Dalje je podpisal uredbu o izločitvi katastrske občine Radmirje iz občine Boča in priključitvi k občini Ljubno, ter uredbu o ustanovitvi občine Črni vrh v ljubljanskem okraju, po kateri se iz občine Polhov gradec izločijo kraji Črni vrh, Planina, Selo, Smolnik, Setnica in Setnik, iz katerih se ustanovi nova občina s sedežem v Črnem vrhu.

Čigav duh pa je to?

Mariborska »Delavska Politika« je, kakor obče znano, jako španset list in skoraj edini, ki v teh težkih gospodarskih časih skrbi za razvedrilo in zabavo. Televizorščine, ki jih ta Markov pravovnik od številke do številke na tako majhnem prostoru, ki mu je odmerjen, nakopiči, so v resnici vredne več, kakor pa list stane. Zadržni enkrat je n. pr. zapisal: »Sploh diši vse pisanje »Slovenca« zadnjih dni po orjunaskem in potovskem duhu.« Pa naj kdo reče, da ga ne piñne! Citateh bo v zadregi, kaj naj bolj občuduje: dokazljivo silo tega stavka ali pa čudovit nos D. P., ki voha take grozovite vonje krog sebe. Pa ne, da bi se tetka nekoliko prehladila in je nahod dobila in je njen častitljivi organ zaradi tega nekoliko skvarjen?!

Toda nekaj drugega bi pobarali mariborskega Markovega evangelika. Ko je približno zvedel za volilni rezultat v Španiji, je nemudoma debelo natiskano razglasil v svet: Popoln poraz klerikalizma! In potem beremo: Španski oktober je maščevan! Španija je oprala svojo sramoto! — Ti stavki pa povedo nekoliko več, kot pa so morda hoteli. Najprvo o »porazu klerikalizma«. »Klerikalna« stranka je samo ena, in sicer Gil Robles, ki pa je dobila dotedaj 102 poslance in je relativno najmočnejša stranka na Španskem, medtem ko so dobili socialisti 81 poslancev. Torej »klerikalni poraz« ne bo tako uničujoč! — Španski oktober je maščevan in Španija je oprala svojo sramoto, beremo dalje. Oktobra je bila znana komunistična revolucija v Španiji, ki jo je, kakor je dokazano, zanetila Moskva s svojim denarjem in agenti. Komunistični revolucionarji so tedaj nezasišeno divjali po Asturiji: pobijali politične nasprotnike, morili celo ženske in nedolžne otroke. Komunisti »požigali cerkve in samostane, uničevali knjižnice in starodavne umetnine. Sele po nekaj dnevih je vojaštvo zatrlo upor in nekaj krivcev postavilo pred sodišče. To dejstvo — da komunisti niso mogli naprej divjati in moriti — imenuje mariborska »Delavska Politika« — sramoto. In se očitno raduje v upanju, da se bodo poslej politični umori in požigi nemoteno lahko nadaljevali. Vprašamo: Po čem pa to diši, reči sodrugi? Kakšen duh pa veje s takšnega pisanja? Po marksističnem slovarju je to »duh demokracije, narodnih svobod in človekoljubja«, kaj ne!

Unifikacija telefonskih aparatov

Z ozirom na časopisne novice zaradi zamenjave avtomatičnih telefonskih aparatov naročnikov ljubljanske telefonske centrale daje direkcija pošte naslednja pojasnila:

Ministrstvo pošte je v preteklem letu nabavilo večjo količino avtomatičnih telefonskih aparatov tvrdke Ericson. Zaradi unifikacije raznovrstnih tipov avtomatičnih telefonskih aparatov, ki so v naši državi v rabi, je določen poleg tipa Lorenz Mix Genest in TTT tudi izdelek tvrdke Ericson za avtomatične centrale v Ljubljani, Mariboru in za novo centralo na Bledu. Leta 1931 je mestna tehnična sekcija v Belgradu odstopila naši direkciji 90 kosov avtomatičnih telefonskih aparatov tvrdke Siemens (nizki tip), ki so po unifikaciji telefonskega materiala določeni za belgrajsko centralo, kateri jih mora direkcija vrniti, ker je prejela iz centralnega skladišča 200 novih Ericsonovih aparatov. Unifikacijo telef. avtomatičnih aparatov je odredilo ministrstvo zato, da poenostavi nabave nadomestnih delov in s tem olajša vzdrževanje aparatov. Ericsonovi aparati so popolnoma novi, in kakor se je direkcija po svojih tehničnih organih prepričala, dobre kvalitete. Glede občutljivosti prenašanja glasu ne zaostajajo v ničemer za Siemensovimi aparati nizkega tipa. Edino oblika aparatov je manj priročna. Ker so nekateri telefonski naročniki pri zamenjavi aparatov izrazili željo, naj se jim puste dosedanj aparati, nekateri so se pa celo uprli zamenjavi (iz estetičnih vidikov), je dobila direkcija na tozadevno vlogo na ministrstvo nalog, da se morajo brezpozorno zamenjati vsi aparati Siemensove konstrukcije (nizkega tipa) in vrniti ravateljstvu pošte v Belgradu. Poštna uprava daje naročnikom po predpisih pravilnika o telefonski službi na razpolago aparate, da z njimi razpolagajo, naročniki pa nimajo pravice zahtevati aparate druge vrste ali pa aparate, ki se jim dopadejo.

Osebnosti

Belgrad, 20. februarja. AA. Franjo Jelašič, dosedanji svetnik 4. skup. 2. stopnje je prestavljen za načelnika prometno komercialnega oddelka direkcije državnih železnic v Ljubljani v 3. skupini 2. stopnje; inž. Milan Andonovič, dosedanji višji svetnik 4. skupine 1. stopnje pa za višjega svetnika 3. skupine 2. stopnje gradbenega oddelka generalne direkcije državnih železnic. — Premeščen je za kontrolorja 7. skupine na postajo Zidani most Ivan Uran, dosedanji kontrolor na postaji Kraljevič-Pregel.

Belgrad, 20. febr. m. Z odlokom glavnega ravnatelja državnih železnic sta premeščena Rudolf Hašek, progovni nadzornik VIII. pol. skup. in okraja Kraljevo v Sarajevu in Frane Fajlt, progovni nadzornik VIII. pol. skup. iz Sarajeva v Kraljevo.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno oblačno, mlo vreme, slabe padavine, zlasti v zapadnih krajih.

Drobne novice

Koledar

Petek, 21. februarja: Feliks (Srečko), škof; Irene, devica.

Novi grobovi

† St. Vid pri Grobelnem, V sredo 19. svečana je umrla dobra, delavna in blaga »Stantelova mama« Ana Znidar, V leti starosti 77 let je stedila že pred 20 leti umrlemu vrlému možu. Zadnja leta je živela pri zetu tuk. posestnika, trgovca in gost. Tonetu Naratu, Zapršča poleg mnogoštevilnih vnukov — tri dobro omožene hčerke in pa sina Tineta — predsednika tukajšnje gasilske čete. Pogreb bo v petek ob 10. Vsem žalujočim sožalje — pokojnici sladke počitke!

Osebnosti

— **Diplomske izpite na filozofski fakulteti v Ljubljani** v februarjem terminu 1936 so naredili in prejeli diplomo t-le kandidatje in kandidatke: Debevec Nada (romanska skupina); Gnjedja Melita (germanska skupina); Hočvar Zvonko (geografska skupina); Jezeršek Ciril (geografska skupina); Koch Vladimir (romanska skupina); Kos Franc (skupina za umetn. zgodovino); Kranjc Inocence (skupina za nar. jezik in književnost); Krušič Franjo (romanska skupina); Labernik Felicit (pedagoška skupina); Majcen Jožef (germanska skupina); Podboj Sabina (pedagoška skupina); Podgornik Danica (romanska skupina); Sorman Gabrijela (germanska skupina); Stojan Sonja (germanska skupina); Tivadar Jožef (romanska skupina); Topolovec Milena (skupina za nar. jezik in književnost); Zagar Rozalija (skupina za občo zgodovino); Zagar Zora (germanska skupina).

— **Izpit so napravili za čin poročnika bojnega broda VI. razr.** poročniki fregate Tomislav Mihelič, Oton Lubec, Albin Paulinč, Branko Šušljik, Stanko Rojs in Rudolf Pogačar.

KINO UNION Telefon 22-21

Danes zadnjič ob 16., 19-15. in 21-15. uri: **Prekrasna romanca iz glasbenih krogov.** Sodeluje orkester dunajske Filharmonije

Pesmi: **Poslednja ljubezen** Albert Bassermann in Michiko Meini

— **Škofijsko društvo za varstvo sirot v Ljubljani** vabi s tem na občni zbor, ki bo v petek, dne 6. marca 1936 ob 5 popoldne v pisarni Karitativne zveze v Ljubljani (Marjanišče, Poljanska cesta 28) po sledečem sporedu: 1. Čitanje zapisnika običnega zbora z dne 8. februarja 1935. 2. Tajniška poročila. 3. Blagajniško poročilo. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Slučajnosti.

— **Za več delovnih dni.** Člana banovinskega sveta gg. Alojzij Mihelič, župan iz Celja, in g. Martin Steblovec, zastopnik gornjegrajskega okraja, sta včeraj obiskala železniškega direktorja dr. A. Faturja ter ga prosila, naj bi se omogočilo železniškim delavcem v Celju večje število delovnih dni, da bi imeli boljši zaslužek. Direktor dr. Fatur je obljubil, da bo storil vse, da se to čimprej omogoči.

— **Nedeljske povratne karte** — važno za izletnike in turiste. Zveza za tujski promet (»Putnik«), Ljubljana sporoča: S 1. aprilom 1936 stopa v veljavo nova odredba Generalne direkcije državnih železnih glede nedeljskih povratnih kart, in sicer: a) nedeljske povratne karte veljajo za vse relacije od 11 do 250 km; b) za otroke od 4 do 10 let in mlajše, za katere se zahteva poseben sedež, se plača polovična nedeljska povratna karta; c) če potnik prestopi brzovlak, se smatra nedeljska povratna karta kot vozna karta po normalni ceni in mora potnik plačati celo doplačilo na brzovlak, kakor pri odhodu tako tudi pri povratku. Če ne prestopi v višji razred, plača pri odhodu in na povratku razliko med normalnimi voznimi cenami. d) Potovanje se lahko nastopi v soboto ob 12 in se mora končati najkasneje v nedeljo ob 24. vrtniti se more šele v nedeljo, najkasneje pa v ponedeljek ob 12 in sicer tako, da je potovanje končano v ponedeljek ob 12. e) Če med 12 in 13 ni nobenega vlaka, se lahko nastopi potovanje z vlakom, ki odhaja med 11 in 12. f) Pri vožnji tja potnik lahko podaljša potovanje do ene nadaljnjih postaj, vendar ne sme ta postaja biti od odhodne oddaljena več kakor 250 km. V tem slučaju se plača za podaljšano progo vozna cena nedeljske povratne karte z doplačilom Din 1. Na povratku uživa potnik brezplačno vožnjo na podlagi doplačila v zvezi z nedeljsko povratno karto. Če pa je nova postaja oddaljena od odhodne preko 250 km, se plača za daljšo progo normalna vozna cena z doplačilom Din 1, nedeljska povratna karta se pa odvzame. g) Povratek se prične lahko iz katerekoli postaje, če je bližnja prvotni odhodni postaji. Ako se potnik vrača po drugi progi, kakor je prišel, in je ta krajša, uživa brezplačno vožnjo na podlagi nedeljske povratne karte, če je pa daljša, mora doplačati razliko med normalno vozno ceno za progo, katere se na povratku posluži in za progo, za katero se glasi povratna karta. h) Če ni potovanja nazaj končano v ponedeljek ob 12, plača potnik za progo od postaje, kjer se je nahajal ob 12 pa do prvotne odhodne postaje normalno vozno ceno, če pa se je nahajal ob 12 med dvema postajama, plača normalno vozno ceno od prve prihodnje postaje. Če pa se potnik ne vrača v ponedeljek ob 12, zgubi nedeljsko povratno karto veljavnost. i) Prekinitev vožnje ni dovoljena. Če se vožnja prekine, ne velja nedeljska povratna karta za ostali neprevoženi del proge.

— **Pri zaprtju motnjah v prebavi** vze mite jutraj na prazen želodec kozarec na ravnice »Franz-Josef grenčice«.

— **Zdravniška zbornica v Ljubljani** opozarja gg. zdravnike, da je razpisala Oblastna uprava humanitarnih fondov pri direkciji državnih železnih v Ljubljani več mest železniških zdravnikov in dve mesti specialistov (rentgenologa in okulista) pri centralni ambulanci v Ljubljani ter mesto okulista-laryngologa v Mariboru. — Podrobneje v Službenem listu kr. banske uprave.

— **Namesto venca** na krsto f. Franca Tomšiča v Polkovnem gradu je poslala našo upravo za društvo slepih 100 Din g. Avrelia Kranner, poštarica v p. Gor. Logatec.

— **Slovo priljubljene učiteljice.** Iz Krškega poročajo: Te dni se je poslovila od tukaj gospodična učiteljica Pavla Lampetova. Povrnla se je nazaj na Vič, kjer je delovala že več let. S tem se ji je popravila storjena krivica. Kako je bila priljubljena v šoli in izven nje, se je videlo pri slovesu. Gospodična Pavla — pogrešali Vas bomo!

— **Zveza za tujski promet v Sloveniji** sporoča, da bodo za tekme v Planici 8. marca uvedeni posebni vlaki: 1 iz Belgrada, 1 iz Zagreba, 1 iz Maribora, 4 iz Ljubljane, 1 iz Kranja, 2 iz Avstrije in event. 1 iz Italije. Cene za vožnjo s temi

vlaki še niso določene; ugotovile se bodo pa še ta teden po tozadevni rešitvi Generalne direkcije državnih železnih. Izletnike opozarjamo, da bodo ti izletniški vlaki imeli na vagonih obošne table v raznih barvah. Vlak iz Belgrada bo označen z belo barvo, iz Zagorja z rdečo, iz Maribora z zeleno, iz Ljubljane s črno, rumeno, modro in vijolično in iz Kranja z rujavo barvo. Vlaki iz Avstrije in Italije ne bodo imeli nikake označbe. Tehnično organizacijo teh vlakov bo za belgrajski vlak prevzel Putnik v Belgradu, za zagrebški Putnik v Zagrebu, za mariborski Putnik v Mariboru, za ljubljanski in kranjski Putnik v Ljubljani. — Prospekti in plakati za to prireditev se bodo dobili pri Zvezi za tujski promet (Putnik), Ljubljana, Gajeva 8 — za nebotičnikom.

— **Usodepolni strelji sodnijskega eksekutorja.** V sredo okrog 11 dopoldne je prišel k posestniku Francu Zagarju v Čretu pri Rečici ob Savinji eksekutor okrajnega sodišča iz Gornjegagrade rubit živino. Eksekutorju se je upri Zagarjev 24 letni hlapec Vedečnik Ivan. Zaradi tega je eksekutor izvel revolver in dvakrat ustrelil v Vedečnika. Strelji so zadeli Vedečnika v vrat in levo stran prsi ter ga smrtno nevarno poškodovali. Težko poškodovanega so Vedečnika prepeljali v celjsko bolnišnico in je le malo upanja, da bi ostal živ.

— **Slamorenica** mu je zmečkala vse prste. Posestniku Jakobu Šturu v Tremerjih pri Celju je v torkel slamoorenica zmečkala vse prste na desni roki.

— **Kdor pogreša ročno torbico** iz črne usnje, v kateri je v platno vezana knjiga »Priprava na smrt«, škatlca z zlatimi očali in dva ključa, naj se zgledi v sobi 24 pri upravi policije v Ljubljani, Bleiweisova cesta 22.

Ljubljana

— **Na nocošnjem prosvetnem večeru** ki bo ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union, bo mo slišati aktualno predavanje g. prof. dr. Vilko Fajdiga: Cerkev v rdečem pasu Pariza. V dobi gospodarske krize in pomanjkanja se je posrečilo pariškemu nadškofu osnovati veliko število župnij in postaviti skromne cerkve med najbolj zapuščeni delavskimi sloji predmestja Pariza. Predavanje je opremljeno s slikami rdečega pasu, videli pa bomo tudi slike naše Galjevice, Kosez, Most, ki se pečajo z rešitvijo istega vprašanja, kakor ga je tako lepo rešila katoliška duhovščina v Parizu. Na to predavanje posebno vabimo č. duhovščino in redovnike, kateri bodo gotovo našli dobro zrno in zgled, kako komagati delavskemu sloju v naših predmestjih. Predproraja vstopne Prosvetna zveza, Miklošičeva c. 7.

— **Rokodelski dom.** Zamotana snubitev, veseliga v 3. dejanjih, se uprizori na Rokodelskem odru na pustno soboto, dne 22. februarja ob 8. zvečer. Igro prepleta polno humorja vled zamenjavanja nevest, neopravičenega ogorčenja, zavist starega snuba, zamenjava čevljarja za trgovca in obratno. Nad vsem tem pa divja vihra ljubosumne tovarnarice. — Igro vodi g. Franc Gajeta. — Predproraja vstopnic od petka, 20. t. m. dalje v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12-1, v društveni pisarni.

— **V »Filozofskem društvu«** v Ljubljani bo predaval v soboto, dne 22. februarja t. l. ob 18 v predavalnici mineralnega inštituta na univerzi vseuč. prof. dr. Karol Ozvald o temi »Pedagogika in filozofija«. Predavatelj bo ob zgledih iz čisto konkretnega življenja pojasnjeval, da vzgajanje in obrazovanje človeka ni nemara stvar, ki bi zadevala le otroško sobo ali pa da bi oboje bilo isto, kar šolska pedanterija. Eno in drugo je namreč zelo kompleksen kulturni proces živga dogajanja, ki mlademu rodu pomaga, da pride v medsebojnem življenju pravi človek na pravo mesto. In posebej žb, kakšnih učiteljev pa učitelje bi trebalo narodu, da bi se ta proces v redu odigraval. K zanimivemu predavanju vabi društveni odbor vsakogar, ki se zanima. Vstop prost!

— **Pomladke Jadranske straže na Mestni ženski realni gimnaziji** se najpričneje zahvaljuje pokrovitelju g. dr. J. Adlešču, županu ljubljanskemu, vsem damam častnega komiteja in in izven Ljubljane, nadalje vsem darovalcem, starešem in posestnikom akademije, ki so pripomogli do velikega moralnega in gnotnega uspeha ter tako omogočili gojenkam izlet na Jadran. Čuvajmo naše morje!

— **Dar. Gg. Sunara Ivo** in Ana, restavratorka v Ljubljani sta podarila Din 100 za mestne uboge v Ljubljani v počastitev spomina blagopojnega g. Zeniča Mate, gostilničarja v Zagrebu. Bregovita ulica — Iskrena hvala!

— **Pregled motornih vozil.** V petek dne 28. t. m. od 8 do 12 ure se vrši pregled avtobusov za letošnje prvo polletje v Ljubljani v Povšetovi ulici 8. — mestna pristava. K temu pregledu je pripeljati ljubljanske avtobuse in avtobuse, ki vozijo iz dežele v Ljubljano, dalje tudi avtomobile in motorna kolesa, ki za leto 1936 iz kateregakoli vzroka še niso bili komisijsko pregledani in odobreni za javni promet za leto 1936. V izogib posledic opozarja Uprava v Ljubljani, prizadele lastnike motornih vozil na tozadevno dolžnost, ker je letošnji pregled motornih vozil namenjen tudi v druge svrhe in ne samo za registriranje.

— **Prosvetno društvo »Ljubljana«** mesto ima drevi ob 8 v dvorani hotela Metropol redni sestanek. Predaval bo g. dr. Roman Tominec. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Pridite vsi člani — in točno!

— **Kino Kodoljevo** igra danes in jutri dvojni dvojni spored: »Čudoviti ples« (Al Jolson) in »Ne-koč se je zgodilo« (Clark Gable).

— **Moški odsek Salezijanske prosvete** na Kodeljevem ima danes ob 20 sestanek, na katerem bo g. urednik dr. Ahčin predaval o kulturnem boju v Nemčiji.

— **Gospodinjje** oglejte si praktičnost električnega štedilnika. Danes ob 16 bomo na Bregu 8 skuhalo dobro mešansko kosilo.

— **Morske ribe**, vedno sveže, direktno od ribarja dobavljene, naskrbite pripravljene servira Vinarna Kajfež — Nebotičnik.

Zagorje

— **Pevski večer.** Pevsko društvo v Zagorju ob Savini priredi v nedeljo, dne 23. februarja ob 7 zvečer v dvorani Zadrugnega doma »Pevski večer«. Na sporedu bo več kupletov in drugih šaljivih pesmi ter spevoigra »Darinka« v 3. dejanjih.

— **Vse člane Mobarjeve družbe** vlijudno prosimo, da čim prej poravnajo udnino pri poverjeniku. Istotam se sprejemajo novi udje.

Senovo

— **Pevsko društvo »Probnas«** vprizori v nedeljo dne 23. t. m. ob 3 popoldne v šolski dvorani na Senovem Gogoljevo veseligo v treh dejanjih »Zenitev« Igra obeta mnogo užilka ter prisrčne in poštene zabave.

Maribor

— **Smrt kraške korenine.** Smrt uglednega gostilničarja in posetnika Alfonza Grmeka v Studencih, o kateri smo poročali včeraj, je bolno odjeknila v krogih naših Kraševcev in vseh, ki so blagega pokojnika poznali. Bil je iz Auberja na Krasu, kjer je bil že njegov oče skozi desetletja stebor katoliške in narodne zavesti vse okolice. Njegov sin je očetovo dediščino nadaljeval. Bil je župan v Auberju, cerkveni staršina, voditelj celega Gornjega Krasa. Trikrat je bil zaprt zaradi svojega neustrašenega narodnega dela. Razdejali so mu z nasiljem njegovo družino in mu slednjič zlomili voljo, da se je preselil v svobodno domovino. Blage-mo možu, ki je živel Bogu in narodu ter svojo globoko vero ohranil do smrti, bodi ohranjen trajen spomin.

— **Izredna poročna slovesnost** se je obhajala v fračiškanski baziliki. Zlato poroko sta obhajala zakonca Ivan in Alojzija Damiš viničarja iz Košakov. Obenem je slavila njuna hči, poročena Straus, svojo srebrno poroko. Njun vnuk Ivan Straus pa se je istega dne poročil s svojo izvoljenko. Taki slučaji so v življenju pač redki.

— **Samo še 3 km bodo manjkali do Sv. Aneha.** Licitacija za zgornji ustroj pohorske ceste Reka—Sv. Aneha od km 6—3 je dne 28. marca pri okrajnem cestnem odboru v Mariboru, kjer se izvedo tudi podrobni pogoji za oddajo tega dela. Stem se bo prihodnje leto nova cesta približala Sv. Anehi že na daljavo samo 3 km.

— **Ljudski oder** vprizori na pustno nedeljo ob 16.30 na odru v dvorani Aleksandrova 6. veseloigro s petjem in sodelovanjem društvenega orkestra »Radikalna kurza« Predproraja vstopic v Cirilovih knjigarnah.

— **Mariborski letalci so zborovali.** Pod vodstvom predsednika dr. Jos. Tomiška se je vršil v sredo zvečer v Grajski kleti občni zbor oblastnega odbora Aerokluba v Mariboru. Poročila, ki so jih podali posamezni funkcionarji, so pokazala, da mariborski aeroklub kljub intenzivni propagandi težko uspeva. Izvolil se je za novo poslovno dobo po večji dosedanjí odbor s predsednikom dr. Tomiškom na čelu.

— **Prevozniki** bodo imeli redno skupščino v soboto, 29. februarja ob pol 20 v Gambrinovi dvorani.

— **O življenju v morskih globinah** bo predaval drevi v Ljudski univerzi docent dr. Kuščer na podlagi lepe zbirke skioptičnih slik.

— **Prleško gostivanje**, ki se vrši vsaka tri leta, bo jutri v soboto v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. — Prireditev bo prenašal tudi ljubljanski radio.

Hotel »Orel« 26. februarja kuharska in slobičarska razstava. Od 27. naprej vinska razstava.

— **Kaj pripravlja mariborsko gledališče.** — Kot otroška predstava se vprizori v kratkem ljubka Goljeva pravljica »Princeza in pastirček« v M. Košičevi režiji. Muzikalni del pripravlja P. Rasberger. Opereta študira klasično Straussovo opero »Cigan barona«.

— **Smrt kosi.** V Cankarjevi 17. je ugrabila smrt 77 letnega upokojenega železničarja Alojza Pucenjo. Naj počiva v miru!

— **Rešilni oddelek mariborske gasilske čete** nam sporoča na našo svoječasnó notico o nakupu rešilnega voza, da sicer namerava kupiti nov moderno opremljeni rešilni voz, ni pa se tozadevna komisija odločila za nobeno znamko. Ponudbe številnih tvrdk se še proučajejo.

— **Otvoritev nove restavracije pivovarne Tscheligi** Pivovarna Tscheligi je dala svojo restavracijo na vogalu Glavnega trga in Koroške ceste preurediti ter se je včeraj izvršila otvoritev. Prostori so jako okusno in lepo preurejeni. Restavracijo je prevzel dobro znani zakonski par Golob, ki je vodil poprej restavracijo pri Lokomotivi na Frankopanski ulici. — Prenovljena restavracija je zopet znatna pridobitev za Maribor.

— **Poročila** sta se pri Sv. Urbanu nad Mariborom Janca Pukl in Lizika Dobaj. Ženin in nevesta izhajata iz najodličnejših hiš v mariborski okolici, ki sta oboje vzgledno narodni in krščanski. Poročne obrede je izvršil kamniški kaplan Lasbajer; msgr. Vreže, star prijatelj obeh hiš, je prinesel novoporočencema lepo darilo v obliki diplome, na katero so se vsi gostje podpisali. Mladoporočencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

— **Smrten padec s kolesa.** Pred nekaj dnevi se je ponesrečil bivši pismonoša Ignac Belšak star 61 let. Padel je s kolesa ter si pretresel možgane počila pa mu je tudi lobanja. Nezvestnega so ga prepeljali v bolnišnico kjer pa je bila vsa zdravniška pomoč zastoj. Belšak je včeraj podlegel poškodbam. Naj počiva v miru!

— **Dobro se je oblekel vlomilec**, ki je vdrl v konfekcijski oddelek veletrgovine Pregrad na Aleksandrovi cesti. Prišel je v lokale z dvorišča preko strehe drvarnice, s katere se je spustil na okno konfekcijskega oddelka. Odnesel je črn smoking, sivo športno obleko, rjave pumparce, športni plašč, svetlosivi moški plašč in še druga oblačila, vse skupaj v vrednosti 5390 Din. O vlomilcu ni nobenega sledu. Vendar pa sumijo, da je bil to človek, ki je moral dobro poznati notranjost trgovine in tudi to pot, po kateri se da priti do konfekcijskega oddelka.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 21. februarja: Zaprtro
Sobota, 22. februarja ob 20: *Časni kmetič*. Globoko značane cene.
Nedelja, 23. februarja ob 15: *Časni pustni prizori*. Prireditev žensskega društva v Mariboru. — Ob 20: *Rajdana*. Globoko značane cene.

Ptuj

— **Telefonska zveza s Halozami.** Z velikim trudom se je končno posrečilo izposlovati pri ministrstvu pošte in telegrafa, da je odobril telefonsko zvezo s poštni Sv. Vid pri Ptuj. Podlehniki. Sv. Andraž v Halozah in Sv. Barbara v Halozah. Telefonska zveza je za pokrajino Haloze velike važnosti in gospodarske koristi, in zato prebivalstvo že nestrpno pričakuje pričetek gradnje in uvedbo telefonske službe. Ravnateljstvo pošte v Ljubljani bo pričelo z gradnjo telefonske linije v najkrajšem času.

— **Iz poštne službe.** Poštni uradnik Janez Gselman pri pošti Ptuj, je premeščen k pošti Šmarje pri Jelšah, kjer prevzame vodstvo pošte. V Ptuj je služboval 10 let.

— **Krstna predstava** v mestnem gledališču v Ptuj. V petek 21. t. m. ob 20 gostovanje dramskega odseka gasilske čete iz Cirkevo na Dravskem polju. Vrši se krstna predstava veseligo »Miki je treba moža« v 4 dejanjih, ki jo je spisal domačin Vinko Korže.

† Eugenija Vavken

VDOVA PO SKLADATELJU A. VAVKNU

Cerkije, 20. februarja.



K počitku smo spremili plemenito gospo E. Vavken. Ženo slovečega skladatelja Andreja Vavkna. Rodila se je dne 28. novembra 1860 v stari postaraki rodovini Demšarjev v Zelenikih. Kot 19 letna mlada, lepa, darovita, izobražena nevesta je prišla k nam v Cerkije leta 1881. Kakor si je Vavken srca osvojil s svojo možato resnobo, tako si je ona vslo župnijsko naklonila s plemenito milobno. Svojim pastorkam, hčeram iz

prvega zakona, je bila dobra, kakor le mati more dobra biti; pa jim je bila hkratu zaupna tovarišica, tako da so v njeni družini otroci dveh mater živeli v najlepšem soglasju. Po Vavknu smrti 16. aprila 1898 je takoj za njim prevzela cerkljanski poštni urad in ga vodila do svoje smrti — 16. febr. t. l. — celih 38 let. Ko so Cerkije dobile telefon, je pred dvema letoma telegrafskemu in poštnemu izpitu kot 74-letna žena pridolala še telefonskega.

Kot gospodinja po Gorenjskem — kar po Sloveniji — tiste čase tako ugledne Vavkne hiše, je bila v prijateljskih stikih z mnogimi slovenskimi duhovniškimi in svetnimi odličniki in kulturnimi delavci, ki so jo z njenim izrednim možem vred vidno spoštovali. Da samo katerega omenimo: naravoslovca Robiča, ki je po Senturški gori in Krvavcu gade z golo roko lovil, skladatelja Davorina Jenka, igralca Naceta Borštnika, poslanca Vekoslava Spinciča in brez števila drugih. Saj je Vavkno hišo obiskalo, kar je tiste dni v Cerkije prišlo odličnejšega.

Kakor Vavken sam, je bila tudi rajna gospa Eugenija verna katoličanka. Njena hiša ni vestno držala samo tega, kar je vsak kristjan strogo dolžan: nedeljo, petek, velikonč — kolikrat si njo samo lahko videl, ko je ob delavniku s preprosto ruto pokrita šla po vsi prosti cerkvi k maši po jutranji blagoslov. Imela je najlepši rožni venec v fari: iz krvavo rdečih almandinov, nabranih na zlati verižici, ki je tolikrat drsela skozi njene prste. Ali ne upamo torej po pravici, da je dosegla usmiljenega Zvečarja, ki je rada k njemu dvigala verno srce, svoje vdane roke?

K pogrebu se je zbrala nepregledna vrsta sorodnikov od blizu in daleč. Kot ženo najodličnejšega in daleko najbolj priljubljenega, starejšemu rodu nepozabnega cerkljanskega učitelja Vavkna, jo je spremljala šolska mladina z učiteljskim po svojo novo lepo zastavo z Mežanovo risbo sv. Cirila in Metoda; iz Ljubljane so ji prišli zadnji čast izkazovat cerkljanski rojaki: dr. Jos. Hacin z gospo, šentpeterski župnik J. Petrič, pokopal jo je stari znanec, daljni sorodnik in prijatelj Vavkne družine, stolni dekan dr. Fr. Kimovec; iz Ljubljane je prisel tudi minister in senator Ivan Hribar, prišli sta iz Cerklij izvirajoči rodbini lekarnarjev Hočvarjev z Vrhnike in iz Ljubljane: pošto so zastopali: ravnatelj dr. A. Vagaja, inšpektor dr. Jančevič, upravnik Iv. Cof, višji poštni kontrolor Levstek in zastopniki krajske in drugih pošt. Bilo je več profesorjev, stanovskih tovarišev njenega sina prof. Evgena, in učiteljev, ki so službovali v Cerklijah ali v okolici — iz Kranja n. sr. nadučitelj Jakob Slapar in mnogo drugih od vseh vetrov.

Veliko, močeno cerkljansko cerkev so v ne-navadnem številu napolnili domači župljani, prijatelji Vavkne hiše se iz časov, ko je rajnica gospa Eugenija bila njen dobri angel, dobra moža, dobra družini, dobra cerkljanski dijakom, dobra siromakom, dobra, zvesta Bogu...

Nepozaben, nepričakovano ganljiv je bil trenutek, ko je cerkljanski moški zbor zapel žalostinko »Vigred se povrne...« Kakor da je iznenada stopil med nas stari, resnobi, častitljivi skladatelj, rajni čudoviti pevec, organist Andrej Vavken in svoji umrli ženi pel nagrobnico, ki jo je bil zložil pred pet in šestdesetimi leti, pa ni bila še nikdar tako primerna, še nikdar ni tako k srcu šla, ko zdaj, ko smo čutili drha rainkovega, kako je pel, da »mamice nazaj nikdar več ne bo...«

Z Bogom, dobra, plemenita duša, v miru pri dobrem Bogu počivaj!

Celje

— **O proračunu celjske mestne občine** bo poročal na rednem članskem sestanku IRZ, ki bo danes ob 8 zvečer v Domu v fantovski sobi, finančni referent celjskega mestnega sveta g. Vinko Prelog.

— **Dobro obiskana gasilska predavanja.** — Kakor smo že poročali, je sklenila prostovoljna gasilska in reševalna četa v Celju prirediti v tekoči sezoni ciklus predavanj za gasilce. — Dosedaj sta bili dve predavanji. Prvo predavanje ki ga je imel drž. tožilec g. dr. Albin Juhart, je bilo o kriminalnih požigih, drugo se je pa vršilo v sredo zvečer in je predaval profesor na rudarski šoli v Celju g. inž. Rudolf o rudniških nesrečah, požarih in reševanju. Predavanja, ki so po svoji vsebini nadvse zanimiva, na drugi strani pa predavajo strokovnjaki, so zelo dobro obiskana in vlada za ta vprašanja in za predavanja ne samo med gasilci, temveč tudi med ostalim občinstvom veliko zanimanje.

— **Veliko zanimanje za gledališče.** Prihodnje gostovanje ljubljanske drame bo v torek, dne 3. marca. Ljubljanska drama bo traktat gostovala z Rosegerjevo veseligo »Vesela božja pot« Za to predstavo vlada med celjskim občinstvom zelo veliko zanimanje in je gledališče že sedaj skoraj popolnoma razprodano. Opozarjamo vse, ki žele videti to predstavo, da si pravočasno preskrbe vstopnice.

— **Popravite krivico!** V poročilu o redni letni skupščini celjske gasilske župe smo omenili, da je prišlo kot zadnje vprašanje na dnevni red tudi vprašanje razmer v prostovoljni gasilski četi na Babnem. Kakor je celjskemu občinstvu vsaj kolikor toliko znano, je bil pod prejšnjim režimom nastavljen prostovoljni gasilski četi na Babnem komisar. Komisar je kmalu po prevzemu poslov, večje število članov, ki so delovali v četi požrtvovalno in nesebično od ustanovitve do takrat, to je začetka leta 1934, brez pravih vzrokov iz društva izključil. — V znak protesta so nekateri drugi člani nato prostovoljno dali na razpolago svoja mesta. Ker živimo v času, ko se vsaj skušajo popravljati krivice, ki so se napravile pod prejšnjim režimom, zato upamo, da bodo merodajne instance, tako gasilske kakor tudi politične, spoznale umečnost našega poziva in spravile gasilsko četo na Babnem zopet v normalno stanje, kakor je bilo pred imenovanjem komisarja leta 1934. Da it bil takrat imenovan komisar, so bili lahko merodajni samo politični momenti,

Izdaja blagajniških zapiskov

Prva tranša je 200 milijonov po 4 %, s tri mesečnim rokom
Eskont al pari pri državnih denarnih zavodih

Prva tranša je 200 % r % trimesečnih blag. zapiskov. — Eskont pri drž. den. zavodih.
Iz Belgrada poročajo, da je finančni minister na podlagi čl. 3. uredb o izdaji blagajniških zapiskov z dne 2. januarja 1936 odredil, da se za enkrat izda 200 milj. zapiskov in sicer v kom. po 5.000, 10.000, 50.000, 100.000, 500.000 in en milijon Din. Obrestna mera znaša čiste 4 % letno in se plačajo obresti trimesečno naprej. Nadalje se sedaj izdajo blagajniški zapiski samo s trimesečnim rokom. Vpis se začne 26. februarja. Emisijo izvrši Narodna banka, ravnotako tudi izplačilo. Državna hip. banka in Poštna hranilnica z vsemi podružnicami pa posredujejo brezplačno tako pri emisiji kot pri izplačilu. Odlok o izdaji blagajniških zapiskov glavne državne blagajne je izdan

iz oddelka za državno računovodstvo pod št. 91-2 z dne 10. februarja 1936.
Nadalje poročajo, da je na svoji seji dne 11. februarja upravni odbor Drž. hip. banke sklenil izvršiti brezplačno posredovanje pri emisiji in plačilu. Drž. hipotekarna banka bo sprejemala blagajniške zapiske vsak čas v eskont po nominalni vrednosti (t. j. al pari), obrestna mera je za eskont 5 %. Ravnotako je sklenila Poštna hranilnica na seji svojega nadzorstva dne 11. februarja 1936. Napoved izdaje blagajniških zapiskov je ugodno vplivala na borzo, kjer zlasti na belgrajski borzi danes že beležimo znatno okrepitev državnih papirjev. Posebno ugodno je bila sprejeta vest o eskontiranju teh bonov po njih imenski vrednosti po 5 % eskontni obrestni meri.

Monopolska uprava v l. 1931-1935

Službene novine objavljajo računске zaključke naše monopolске uprave za proračun. leto 1934-35 in sicer bilanco monopolске uprave, račun zgube in dobička ter zaključni račun finančnega ministrstva pri monopolski upravi. Iz pregleda je razvidno tole, navedli pa smo podatke za primerjavo tudi iz prejšnjih let:

	1931-32	1932-33	1933-34	1934-35
tobač. protv.	1.567,8	1.346,3	1.339,0	1.319,2
sol	215,2	217,3	233,4	244,6
petrolej	120,9	127,9	113,9	119,8
vžigalice	114,2	100,8	92,3	91,6
cigaretni papir	72,5	48,5	57,2	53,8
razni	43,1	53,8	30,4	10,7
skupno	2.133,7	1.894,5	1.866,1	1.839,7
stroški	515,0	383,5	313,3	302,4
prebitok	1.618,2	1.511,0	1.552,8	1.537,3

Iz tega pregleda je razvidno, da so se dohodki monopolov v teku zadnjih 5 let zmanjšali za skoraj pol milijarde din, ker pa je monopolski upravni istočasno uspelo znižati stroške, zlasti za obrestovanje tistih posojil, za katera so namenjeni dohodki monopolov, za 243,3 milj. din, se je čisti preseček monopolov zmanjšal samo za 242,2 milijona dinarjev.

Prodaja tobaka je dala znatno manjše vsote, za približno 400 milj. din, in še nadalje nazaduje njen donos. Vendar je zmanjšanje donosa relativno majhno. Zanimivo je, da so dohodki od soli dosegli najnižje stanje leta 1931-32, od tedaj naprej pa polagoma naraščajo. Nadalje je v letu 1934-35 v primeri s prejšnjim letom narasel dohodek od petroleja. Dobrodoči od cigaretnega papirja stalno nazadujejo in so v zadnjih petih letih padli za polovico.

Posebno poglavje tvorijo izdatki monopolске uprave, kot so razvidni iz zaključnega računa finančnega ministrstva, za obresti in amortizacije državnih dolgov. Finančno ministrstvo je imelo za anuiteto ter ažio posojil te-le izdatke:

	1930-1931	1931-1932	1932-1933	1933-1934	1934-1935
1930-1931	862,2	879,3	828,5	858,6	857,3
1931-1932	879,3	828,5	858,6	857,3	
1932-1933		828,5	858,6	857,3	
1933-1934			858,6	857,3	
1934-1935				857,3	

K tem pa je za leto 1931-1932 prišteti še 86,0 milj. anuitet za 7 % stabilizacijsko posojilo, tako da je znašal skupni izdatek za to leto 465,3 milj. dinarjev. Izdatki za 7 % stabilizacijsko posojilo za kasnejša leta pa so itak vneseni v navedeni pregled. Iz skupnega pregleda je razvidno, da so od 1931-1932 pa do 1934-1935 izdatki padli za 208,0 milj., kar je posledica transfernega moratorija za naše inozemske dolge, za katere skoraj vse plačujemo anuitete iz dohodkov monopolov.

Bilanca monopolске uprave za zadnja leta izgleda takole (v milj. din):

	1931-32	1932-33	1933-34	1934-35
Aktiva:				
gotovina	43,9	33,8	40,6	21,0
tekoči računi	206,6	262,9	132,4	186,7
Narodna banka	—	210,5	218,1	141,0
prenosne post.	647,0	457,5	309,9	169,0
zaloge sirovin.	—	—	—	—
materiala itd.	359,5	330,7	368,0	492,4
izdelki	96,4	55,3	49,3	53,8
fondi v DHB	31,1	32,2	45,2	45,8
nepremičnine	459,0	503,8	535,9	563,1
inventar,	—	—	—	—
kolki v zal.	1.016,0	796,4	425,1	474,2

Bilanca izkazuje od 1933-1934 na 1934-1935 zmanjšanje gotovine, nadalje se je zmanjšala postavka Narodna banka, kjer je imela monopolska uprava naložene protivrednosti z kupone posojil, katerih obresti mora plačevati. Ta postavka je nastala po uvedbi transfernega moratorija, kasneje se je stalno zmanjševala in je padla dne 31. marca 1935 še na 141,0 milj. Prenosne postavke so prav za prav vsote, ki se bodo obračunale v naslednjem proračunskem letu. To so delne vsote za odkup tobaka, za prodajo nepredelanega tobaka v inozemstvu itd. Vnesene pa so tudi vsote za finančno službo kratkoročnih posojil. Lani so se zelo povečale zaloge tobaka zaradi dobre letine (za okoli 100 milj. din). V manjši meri pa so narasle zaloge izdelkov, ki so bile 1934-1935 te-le: tobakni izdelki 28,7 (1933-1934 29,6) milj., soli 21,3 (16,3) in cigaretnega papirja 3,74 (3,4) milj. din.

Pasiva pa kažejo sledečo sliko (v milj. din):

	1931-32	1932-33	1933-34	1934-35
glavnica	459,0	503,8	535,9	563,1
obratna gl.	1.136,8	1.136,8	1.121,9	1.105,3
dolgov. inoz.	221,4	348,9	323,2	178,5
dolg obr. gl.	62,1	38,8	31,5	21,4
drž. vl., t. rač.	166,9	77,0	15,1	111,7
razni fond	92,5	110,8	116,7	124,7

Dolgov. so bili do časa naših transfernih težav koč prehodnega značaja, saj so se vračali v naslednjem letu krediti, ki jih je dobila monopolska uprava svojčas od angleških in francoskih bank. Za zadnji posojili iz leta 1932 v znesku 100 franc. frankov ter 150 milj., pa le počasi plačujemo obresti, vendar se vsota teh posojil tudi manjša in je znašala pri prvem posojilu marca 1935 samo še 135,9 milj. din, pri drugem posojilu pa le še 42,6 milj. din, skupno 178,5 milj. din.

Tekoči dohodki.

V tekočem proračunskem letu 1935-36 je bila proračunana vsota čistega prebitka monopolov za prvih 9 mesecev, torej od 1. aprila do 31. decembra 1935 na 1.162,5 milj., stvarno pa je bilo dobljenih 1.246,6 milj. din in so torej faktični dohodki bili višji kot proračunani za 7,24 %. V letu 1934-35 v isti dobi, t. j. od 1. aprila do 31. decembra 1934 je znašal proračun za preseček dohodkov monopolске uprave med izdatki 1.162,5 milj. din, torej isto kot za 1935-36, vendar je znašal faktični donos samo 1.194,7 milj. din. Iz primerjave dohodkov od 1934 na 1935 je razvidno, da so se dohodki povečali za 52,0 milj. din.

Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanju srca in glavobolom je naravna

Franz-Josefova

grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava Franz-Josefova voda milo učinkuje in sigurno otvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35

Dobave. Dne 25. II. t. l. bo pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani javna pogodba — licitacija za dobavljanje telečjega mesa in kravjega mleka. — Dne 27. februarja t. l. bo v Intendanturi Štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za nabavo paprike, kave v zrnu, čaja, rozin, kakava in limon.

Naše lesno gospodarstvo

V belgrajskem dnevniku »Vreme« piše ing. V. P. Ljotić pod naslovom »Naša industrija igličastege lesa. Niso sankcije vzrok italijanske prepovedi uvoza. Naličje represalij.« Da zahtevajo naše zainteresirane industrije za obdelavo igličastega drevesa dvakratno podporo: ne samo naknado za izgubo ital. tržišča, temveč tudi naknado za konjunkturo sploh, izgubljeno še l. 1930. Nato pravi, da država ni odgovorna za konjunkturo v svetu, pa je nesmiselno v današnjih okoliščinah zahtevati, da jo ona nadoknadi zasebni industriji. Izguba enega tržišča je v prvi vrsti stvar interesirane industrije, pravi pa dalje, da dejstvo, da gre v danem slučaju za velik del naše industrije, ki se peča z obdelovanjem igličastega drevesa, ni nič manjša briga najprej same industrije, ki je v odvisnosti od italijanskega tržišča dospela največ po zaslugi svoje strukture, a ne radi kakšnih drugih razlogov. Nadalje pravi pisec članka, da prikazovanje položaja po zainteresirani industriji izgleda, kakor da je nekakšen zunanje-politični kapric vlade vrget v bedo tisoče naših državljanov in njih. Nato pisec analizira razvoj uvoza lesa v Italijo.

Ker ima članek gotov namen, je nujno potrebno, da se takoj pokaže na Ahilovo peto, ki razkriva namene pisca. Pravi, da se zahteva naknada izgube vse od leta 1930. Odkod je pisec to privlekel za las v razpravo, ne vemo, vemo pa, da takih zahtev niti oficijelno niti zasebno ni zahtevala nobena organizacija, ki prihaja za to v poštev. Tudi ne zahteva nobena industrija naknade za slabo konjunkturo od 1930 dalje v celoti, saj tako neresnih zahtev ne sme nikdo postavljati, ker ve, da so že v naprej obsojene na neuspeh. Toda če industrija obnemem s trgovino, delavci in tisoči kmetov, ki žive od gozda, zahteva, da država pomaga nositi težko breme sankcij, je to popolnoma umljiva zahteva. Kajti sedanjega položaja ni zakrivila sama lesna stroka, ampak je to mednarodna obveznost, ki smo jo prevzeli i njo tudi držimo. To ni nobena kaprica vlade, ker vemo, da se je gotovo s težkim srcem odločila za izvajanje sankcij proti Italiji, ker je vedela, kakšnega pomena je italijanski trg za nas in kaj pomeni posebno za Slovenijo izguba italijanskega trga za naš najvažnejši izvozni proizvod: les. Toda ker smo sankcije začeli izvajati, je prav, da pomagamo bremenam sankcij nositi vsa država. Sankcije so stvar vse države in če drugi kraji niso toliko prizadeti, pa naj vseeno prispevajo k razbremenitvi onih delov držav, ki so najtežje prizadeti. Ni pa govora o tem, kakor da je prizadeta samo industrija. Prizadetihi je na tisoče delavcev, prizadetihi je nad 140.000 gozdnih posestnikov, vse to so mali ljudje in za te je treba dati pomoč.

Sicer se lahko povrnemo nazaj v bližnjo preteklost. Ko je bil uveden žitni režim, ki je štivil producente pšenice, tudi ni govorilo samo o veleposrednikih, ampak o vseh producentih. In kdo je nosil stroške za žitni režim, konzument. V milijonskem številu konzumentov so bile cele pokrajine, ki so bile pasivne glede na proizvodnjo pšenice, pa še več: med prizadetimi konzumenti je bilo na stotine mestnega delavstva in prebivalstva v pasivnih krajih, ki so bili večji reveži kot pa kmetije, producenti pšenice. Če je tedaj država prisilila vse državljanke, tudi najrevnejše, da nosijo breme žitnega režima, je tem bolj potrebno sedaj, da država pomaga nositi breme onih ljudi, ki niso zakrivilili sankcij. Popolnoma neumestna pa je trditev, da sankcije niso vzrok italijanske prepovedi uvoza. Vemo, da je Italija že prej skušala omejiti uvoz iz naše države in da ji je v tem pogledu zelo dosti uspelo. Toda sankcije so povzročile, kot bi pisec lahko vedel, da so Italijani na prepoved uvoza italijanskega blaga v našo državo odgovorili s faktično zaporo uvoza iz naše države ter kupujejo od sankcionističnih držav samo najpotrebnejše.

Kar tiče trditve, da so naši izvozniki prejele, ne vemo, koliko več za svoje proizvode, mislimo, da je pisec slabo informiran. Pomisli naj na kliring z Italijo, v katerem morajo naši izvozniki še sedaj čakati na svoje terjatve.

Zaradi državopolitičnih razlogov, ki bi morali biti tudi piscu članka pri srcu, nečemo debate nadaljevati. Poudarimo pa samo to, da sankcije naše lesno gospodarstvo ni povzročilo, da sankcije tudi ni kriva kakšna kaprica, pač pa je dolžnost države pomagati svojim državljanom, ki so po nelastni krivdi pahnjeni v bedo. Saj ima država sama interes na dovolj močnih posameznih gospodarstvih in gospodarsko močnih celih krajeh in pokrajin. Obubožana Slovenija ne bo več tisto, kar je bila dosedaj za državo!

Borza

Dne 20. februarja

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Bruslja in Curiha, narasel je London, dočim so popustili Amsterdam, Berlin, Newyork, Pariz in Praga. V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi narasel na 9,40-9,50, na zagrebški na 9,445-9,545, na belgrajski pa na 9,4762-9,5762. Grški boni so notirali v Zagrebu 31,65-32,35, v Belgradu pa 31,27-31,97. Angleški funt je na vseh naših borzah nadalje popustil na 250,70-252,30. Španska pezeta je v Zagrebu notirala 6,38-6,48, v Belgradu pa 6,65 blago.

Nemški čeki so notirali v Ljubljani 14,30-14,50, v Zagrebu 14,18-14,38, za ultimo februarja 14,20-14,40, za medio marca 14,225-14,425, za ultimo marca 14,31-14,50, za medio aprila 14,40-14,60. V Belgradu so notirali 14,2217-14,4217.

Ljubljana. — Tečaj s primom

Amsterdam, 100 hol. gold.	2958,87-2973,47
Berlin, 100 mark	1748,48-1762,36
Bruselj, 100 belg.	733,82-738,88
Curih, 100 frankov	1424,22-1431,29
London, 1 funt	214,19-216,54
New York, 100 dolarjev	4272,54-4298,86
Pariz, 100 frankov	287,82-289,26
Praga, 100 kron	180,47-181,58

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1.908.361 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20,21, London 15,0925, New York 302,5, Bruselj 51,55, Milan 24,30, Madrid 41,875, Amsterdam 207,80, Berlin 123, Dunaj 57,05, Stockholm 77,825, Oslo 75,825, Kopenhagen 67,375, Praga 12,68, Varšava 57,75, Atene 2,90, Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,625, Buenos Aires 0,835.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila danes čvrsta, ker je prišla na borzo vest o izdaji prve tranše blagajniških zapiskov, katerih obrestna mera znaša 4 % in bodo izdani samo trimesečni zapiski. Vpis začne 26. februarja. Promet je bil na belgrajski borzi znaten, na zagrebški pa slab.

Ljubljana. 7 % inv. pos. 75-77, agrarji 45-47, vojna škoda promptna 357-360, begl. obv. 63-65, 8 % Bler. pos. 82-84, 7 % Bler. pos. 72-73, 7 % pos. Drž. hip. banke 79-81.

Zagreb. Drž. papirji: agrarji: 45,50 den., vojna škoda promptna 358-359, 2. 3. in 4. 358-360, begl. obvez. 65-65,50 (65), dalm. agrarji 60-61, 8 % Bler. pos. 82 den., 7 % Blerovo. pos. 72,75-73 (72,75), 7 % pos. Drž. hip. banke 79 den. — Delnice: Priv. agr. banka 239-241, Trboveljska 130 blago, Osj. sladk. tov. 140-100.

Belgrad. Drž. papirji: 7 % invest. pos. 70-80 (79,50, 78,50), agrarji 45,75-46,50 (46,25), vojna škoda promptna 359,25-360 (359,50), 2. 359,50 (359,50), 4. 359-359,50 (359, 358,75), begl. obvez. 65-65,50 (65), 62,90-63,50, 8 % Bler. pos. 81,50-83, 7 % Bler. pos. 72,50-73 (73), 7 % pos. Drž. hip. banke 80,50-82, 7 % stab. pos. 80,50 do 82. — Delnice: Narodna banka 6750-6850 (6800), Priv. agrarna banka 238,50-239,50 (239).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. 165-167, bč. oko. Sombor 165-166, bč. ladija Tisa in Begej 170-171, slav. 168-169, srem. 165-167, ban. 166-170. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Ljudsko gibanje

St. Vid pri Stični. V letu 1935 je bilo rojenih doma 146 v bolnišnici 25 skupaj 171. Med njimi so bili dvakrat dvojčki in enkrat trojčki. — Umrlj jih je 85, med njimi jih je doseglo 30 starost čez 70 let; 27 jih pa ni dočakalo niti eno leto starosti. — Porok je bilo 27.

Trbovlje. Tudi pri nas število rojstev leto za letom pada. Leta 1910 je bilo 600 rojstev. Od tedaj pa število vedno pada. Kar pa jih je rojenih, so pristni Trboveljčani, tujece pri nas ni. Tudi bolnišnica je lokalna ustanova, postavljena od bratovske skladišnice le za rudarje, torej tudi le za v njej včlanjene matere. Kakor je razvidno iz dosedaj že objavljenih podatkov ljudskega gibanja v vseh večjih župnijah, je bilo pri nas rojenih največ domačih otrok, namreč 278, moškega spola 138, ženskega 120. Torej rekord rojstev v dravski banovini. Nezakonskih je 38, mrtvorojenih pa 6. Med letom pa jih je že umrlo 21. In smrt? Včasih je umrlo letno čez 300 župljanov. Letos samo 129, 58 moških in 71 ženskih. Pred sedmim letom je pomrlo 42 otrok. Najstarejši mrljč je bil star 89 let. Kakor razvidno, so pri nas pri rojstvih in smrti možje na boljšem. Porok je bilo 94. Šest jih je izstopilo iz rim. kat. cerkve, eden se je vrnil nazaj v kat. cerkev, pet zakonov pa je bilo sudijsko ločenih.

Kulturni obzornik

Dr. France Stelè - petdesetletnik



Danes obhaja petdesetletnico plodnega življenja konservator državnega muzeja, širom Slovenije

znani čvar umetnostnih spomenikov ter odkrivalci slovenske stare gotske umetnosti dr. France Stelè. Je to znanstvenik izredne energije in delavnosti, ki pa se ni zaprl v svoj kabinet, temveč ve, da mora vprav kot znanstvenik posegati v oblikovanje dnevnega življenja ter ga usmerjati v skladu z narodno kulturno tradicijo. Tako danes ni samo konservator, ki zbira gradivo o slovenski umetnosti iz starih zapiskov, temveč je že nešteto krat premislil vso našo Slovenijo do zadnje zapuščene podružnice, kjer je nepričakovano odkril kako novo umetnost, oz. s svojim nasvetom ohranil umetnostno pomembnost pred razdejanjem. Kjerkoli je bilo potrebno braniti umetnost pred napadi (v času ekspresionizma), ali pa posedi s strokovnim nasvetom n. pr. k preoblikovanju Ljubljane, vedno je njegovo pero poseglo vmes in odločilo. Tako je danes že dolgo let urednik revije Dom in svet, kjer vodi in spremlja razvoj domače in tuje umetnosti. ter v zadnjem času tudi Kronike. Bil je med ustanovitelji Narodne galerije in PEN-kluba, katerega tajnik je, za kar ga usposablja izredno obvladane ne samo zapadnih evropskih jezikov, temveč poleg madžarsčine in šidovskega žargonu tudi vseh slovanskih jezikov sploh. Kot človek izredne udeleževanosti in praktične uporabnosti je bil imenovan tudi v sedanjih ljubljanski mestni svet, kjer zavzema mesto načelnika kulturnega, gradbenega in tuiskoprometnega oddelka. Kljub vsem te socialno-prosvetni zaposlenosti je prevzel z letošnjim letom še delo in čast konzula poljske republike, kajti ves čas, kar je v Ljubljani, je bil kot podpredsednik med najbolj delavnimi člani Društva prijateljev poljskega naroda. Ob tako ocermoni delavnosti se moramo samo čuditi, odkod zajemlje svojo moč, da more pisati še tako obširne in tehtne knjige in razprave, ki postavljajo dr. Stelèta ne samo med najbolj plodovite slovenske znanstvenike, temveč tudi med najpomembnejše.

Dr. Stelè je Kamničan, doma iz Tunjice, in je gimnazijal studiral v Kranju, kjer je imel za učitelja slovenščine dr. Žigona, ki je tedaj uvažal prvi pri nas umetnostno zgodovinsko metodo pri obravnavi slovanskih del. Morda je prav dr. Žigon kaj vplival

na njegov poznejši poklic. Spočetka je namreč Stelè studiral slavistiko pri Jagiču in Jirečku, ter pomožne zgodovinske vede, toda doktoriral je pri Dvofaku iz umetnostne zgodovine. Ves čas studij pa se je Stelè izredno odlikoval z delom v naših akademskih društvih ter je bil med glavnimi delavci pri Slovanski ligi katol. akademikov. Kot vojak so ga Rusi vjeli na gališki fronti, na kar mu je bilo usojeno biti v Sibiriji do zadnjega, do l. 1920. Boril se je v zvezi s češkimi legionarji, bil celo odbornik njihovega narodnega sveta, ter se je končno preko Mandžurije, Japonske, Indije in Anglije vrnil domov.

Prav v svojem petdesetem letu je dr. Stelè izdal svoji najpomembnejši knjigi, namreč svoja monumentalna Monumenta artis slovenicae, ter Umetnost zapadne Evrope, ki je izšla prav te dni in o kateri bomo še spregovorili. Poleg teh evropsko pomembnih del je tudi prvi poizkusel načrtati Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih, ki seveda kot tak ni popoln ter ga prav dr. Stelè z novimi odkritji (Crngrob!) spopolnjuje. Posebej je opisal umetnostne spomenike evropskega obzora kraja političnega kraja Kamnik, opisal Celjski strop ter skupaj z dr. Kosom Srednjeveške rokopise v Sloveniji. Še posebej je svojega poljskega konservatorja pa je potekla knjižica Cerkveno slikarstvo, ki ima namen vzgojno vplivati na umetnostni okus poljskih stražarjev naših cerkva (zdaj jo nadaljuje v Mladiki).

To bi bile njegove razprave, ki so izšle knjižno. Nešteto pa je njegovih člankov in razprav po naših in tujih revijah, v katerih je dajal račun o svojih odkritjih v Verzendcu, Ptuiju, Crngrobu, Sv. Primožu, o kranijskem triptihu itd. o naši gotski umetnosti sploh. O njej je pisal v Dom in svet, v Zbornik, Glasnik, v Slovenca, Časopis, Mladiko, Kroniko ter tuje časopise Byzantism, Starinar, Hrvatska revija, Viesnik hrvatsk. društva, Strana Buliciana, Denkmalspflege itd. Poleg teh in takih gotskih studij ter sintetičnih pregledov, ki jih je nisal tudi za tuje izdaje (Ottov slovník, Art byzantin itd.), pa je dr. Stelèta vedno zanimala so-

dobna umetnost ter se je zlasti za ekspresionizem zavezaval z vso svojo avtoriteto ter gladi tako pot slovenski umetnostni revoluciji po vojni. Kakšnega pomena so bile tedaj njegove ocene v Slovenca in Domu in svetu, ve dobro naša povojna generacija in mu ne bo pozabila usluge, ki jo je storil zanj. Saj je dr. Stelè kumoval obema Kraljema, Malešu in še drugim — tudi književnikom — na poti k veljavi. Iz zadnjega časa so predvsem vidni njegovi napori za umetnostno ureditev Ljubljane v smislu načrtov arhitekta Plečnika, katerega delo je vedno spremljal z vso ljubeznijo ter ga pri nas populariziral. (Tako v zadnjem času Plečnikov načrt Ljubljanskega gradu — slovenske Akropole itd.). Zadnja njegova razprava v Domu in svetu pa je odkrila Slovincem novega umetnika klasicista — Cauciga-Kavčiča — ter ga za vedno priskočila za Slovence.

In če in če bi lahko navajali njegove članke, razprave in ocene, pa ne bi mogli izčrpati ogromnega dela, ki ga je nagromadil pred slovensko javnost naš petdesetletnik. Pomembnost njegovega dela bo ocenila šele zgodovina, mi se mu moramo samo čuditi in ga spoštovati. Prav tako kot njegovemu delu pa se čudimo tudi njegovi telesni energiji, ki vse te napore premaguje z največjo lahkoto in prožnostjo, tako da dr. Stelèta nikdar ne najdemo slabo razpoložene, tarnajočega nad usodo in delom, temveč je njegov obraz vedno zadovoljstva žareč, in njegova beseda polna humorja in duhovitosti, pa nikoli žaljiva. In ob petdesetletnici mu želimo prav to, da bi še dolgo mogel ohraniti vednost tega svojega značaja, in da bi mu dala zdaj, ko stoji na višku svojih sil, napetosti se dela, v katerih

Dubati - čete zmage

Kakšni ljudje se bore za Italijo na južni fronti



Italijansko bombno letalo nad Dessiem. V ozadju gori vas.

Afriški popotnik Hugon Webinger v svojih afriških spominih opisuje srečanje v dvema afričanima iz somalskega rodu Dubatov, tam sredi somalske pustine.

»Dva Dubata želita s teboj govoriti,« mi je zasedel moj zvesti sluga Ali, ki je že mrzla afriška noč začela bičati zemljo. Naglo sem stopil pred svoj šotor, kjer sta se oba tujca že živahno menila s mojimi ljudmi. Dva visoka možaka, kakor ulita iz najplemenitejše bronovine, sta se mi tako viteško priklanjala, da sem z njima nehote občeval kakor z vitezi.

S kameljimi odpadki smo naglo podkurili ogenj ter posedli okrog. Preden bi jima postregel s čajem, bi bilo neuljudno povprašati ju, kaj želita od mene. Zato sem najprej užival krasno sliko pred seboj. Obločena sta bila docela drugače, kakor vsak drug Afričan, katerega sem kdaj srečal v črni Afriki. Nekak bel prt, podoben tuniki, katerega Afričani imenujejo »futa«, jima je pokrival ledja ter segal do tal. Počez čez gornji život je bilo ogrnjeno nekaj brisač podobnega, kar se je na hrbtu razširilo. Na glavi sta imela vsak svoj bel turban, po katerem se ti ljudje imenujejo »Dubat«.

Starejši Somalijec mi je začel pripovedovati: »Vse, kar imam na sebi, je naša vojaška uniforma. K temu spada še puška manliherca s 60 patroni. Več nimava, več tudi ne potrebujeva.«

»Pa vajina prtljaga?«, sem vprašal. »Dubat ne potrebuje prtljage. S seboj ne nosimo ne živeža, ne posode. Svobodni smo, kakor ptički v zraku, kateri si morajo jed in pijačo šele poiskati. S tem, kar zaslužimo, si poskrbimo to, česar potrebujemo za življenje. — Tako prav nobena stvar ne ovira naše poti in nikomur ni treba za nas skrbeti.«

»Od česa pa živite?«

»Pustinja in puščava nam nudita meso. Tega pa ne jemo surovega, ampak kuhanega. Najljubša pa nam je kaša iz durre. Moko iz durre pa ne moremo speči za kruh. Zato delamo le kašo. Če pa drugače ni, je dober pa tudi samo čaj. Vkljub temu lahko dva dni marširamo, to se pravi, da lahko prehodimo vzdolž 150 do 170 km. Prav zaradi tega nas Italijani tako cenijo: skromni smo in vztrajni. Gospod, večkrat se zgodi, da 24 ur korakamo, ne da bi bili sami enkrat počivali. Tako pridemo v eni sapi 100 km daleč. Vsako tekmo dobimo ter smo po 400 km poti še vedno pripravljeni praznovati zmagovalstvo z divjim plesom.«

Moj Arabski popotnik spremljevalec Ali mi je Dubatovo pripovedovanje po svoje raztolmačil: »Dubati so brez razlike izbrani ljudje, kateri so najboljše med somalskimi Kabili.« — Vendar ne smejo biti v ničemer odvisni od kakega plemenskega poglavarja. Meseca julija leta 1924, ko so Italijani v svoji koloniji Somaliji upeljali to novo naskakovalno milico, je ta neregularna četa povsod opravila svojo dolžnost. V sto bitkah je bila zmagovita. Najprej je ta četa štela le 400 glav. Toda že leta 1925 so jo Italijani tako organizirali, da so ustanovili 18 čet po 60 mož. Leta 1926 pa je bilo že 50 čet. Ko je leta 1927 Italija zasedla dva severna sultanata v Somaliji, kjer je že od leta 1889 imela svoj protektorat, so v teh bojih Dubati padli kar v stotinah. Italijanske čete so štete 12.000 mož. Izmed teh je v teh bojih padlo mrtvih: 3 častniki, 4 beli vojaki, 97 eritrejskih Askarijev in 449 Dubatov. Ranjenih pa je bilo: 2 častnika, 85 Askarijev in 254 Dubatov. Sedaj vidiš gospod, da Dubate ne imenujejo zastoj čete zmage.

Mlajši obeh gostov je bil dečko komaj 16 let star. Ta mi je pripovedoval zgodbo, katere se sicer ni sam nadeležil, pri kateri pa so sodelovali njegovi ožji bojni tovariši: »Omar Sa-

mantale in njegovi ljudje so se le preveč bahali, češ, da so pri napadu na postojanko El Bur 9. nov. 1925 uplenili dve italijanski strojni. Naši Dubati so za to kovali maščevanje. Dne 22. novembra 1927 je napočil dan, ko so svoj naklep izvršili. 400 »belih turbanov« je krenilo na pot. V štirih dneh so prehodili 250 km dolgo pot od Olasana do Goraheja. Napadli so sovražni tabor, ki ga je branilo 600 vojščakov. 40 ur je trajal neenaki boj, toda 28. novembra zjutraj so se naši lahko zmagovito vračali. Izbojevali so si obe strojni puški ter uplenili 2000 glav goveje živine, 2000 ovac in 58 velblodov. Sovražnik je od svojih 600 ljudi izgubil 320 mrtvih in 200 ranjenih, mi od svojih 400 Dubatov pa 108 mrtvih in 53 ranjenih.«

Zvezdnato nebo Afrike se je v svoji pravljici lepoti bočilo nad našim puščavskim taboriščem, ko sta se oba Dubata dvignila k slovesu. Nič nista želela od mene, le to se jima je zdelo potrebno, da pozdravita belega popotnika iz Evrope.

Danes pa, ko se Dubati v daljni Vzhodni Afriki znova junško bore, moram misliti na ta dva rjava junaka, ki sta mi na mojem potovanju skozi puščavo tisti nepozabni večer delala družbo.

Društvo narodov v zabojih

V palači Društva narodov v Ženevi so silno razburjeni. Vsi hodniki so polni, kakor ob kakem važnem zasedanju. Samo ta razlika je, da sedaj namesto glasnih gospodov diplomatov, polnijo hodnike veliki molčeči zaboji. Leseni zaboji imajo velike napise. Napisi pomenijo 4 ženske in eno lausansko tvrdo. Uradniki so še v svojih sobah. Toda njihovo delo počiva, to se pravi, da ne pišejo več. Danes pospravljajo, zavijajo in pokladajo spise v zaboje. Vsak mora namreč svojo sobo sam pospraviti v zaboj, ker bo tudi sam odgovoren, če se bo izgubil kak dragoceni akt. V ponedeljek ob sedmih zjutraj so začeli preseljevati se. Društvo narodov se namreč seli.

Prva je bila na vrsti zdravstvena sekcija. Potem pa vsak dan druga. Treba bo napolniti 2500 zabojev. Treba bo preseliti 600 pisalnih miz in 1100 papirnih košev. To pa seveda ni malenkost. Celih 480 pisaren bo treba preseliti iz palače na Quai Wilson v drugo palačo na Champagne Rigot. Društvo narodov preseljuje 17 tovornih avtomobilov in 107 delavcev. 700 uradnikov se sklanja nad zaboji, kamor polagajo akte iz predalov in pisalnih miz. Čez nekaj dni bodo vsi to ropotijo iznova morali v drugi palači jemati iz zabojev ter devati na police, v predale in v miznice. 50.000 zabojev bo romalo od ene palače do druge, v oddelkih pa 100 zabojev naenkrat.

Stara palača Društva narodov pa bo najbrž kupila kitajska knjižnica.

»Moj portret ni dober, mojster, premalo življenja je v njem.« — »Bo pa tisoč dinarjev dražji, ker je življenje zelo drago.«

Mlada mati pripelje svojega sinčka na sprehod mimo kovačnice, kjer je kovač pravkar podkoval konja.

»Ali je konj sedaj narejen?« praša mati. »Narejen?« je odvrnila začudena mati. »Seveda je narejen, ker mu pravkar pribijajo žeblice na zadnji dve nogi.«

»Pravite, da sedaj s pisanjem več zaslužite, kakor ste zaslužili poprej? Ali je to v tej krizi sploh mogoče?«

»Menda že. Saj ne pišem več romanov, ampak le naslove na kuverte.«

Rdeči maršal Tuhačevski

Nekdaj navdušeni carist

Osebni spomini francoskega pisca na mladega carskega gardista

Pred kratkim smo že poročali, da ima sovjetski rdeči maršal Tuhačevski kaj malo rdečo preteklost. Ko se je zadnjič mudil v Parizu, kjer so ga sprejemali kakor kakega kneza, je to tudi na francoskem vzbudilo velik odmev. Pariški tednik »Gringoire« je 14. februarja t. l. izpod peresa L. Jacoby-ja prinesel zanimiv do-nesek iz osebnih spominov pisatelja na Tuhačevskega. Iz teh spominov prinasamo:

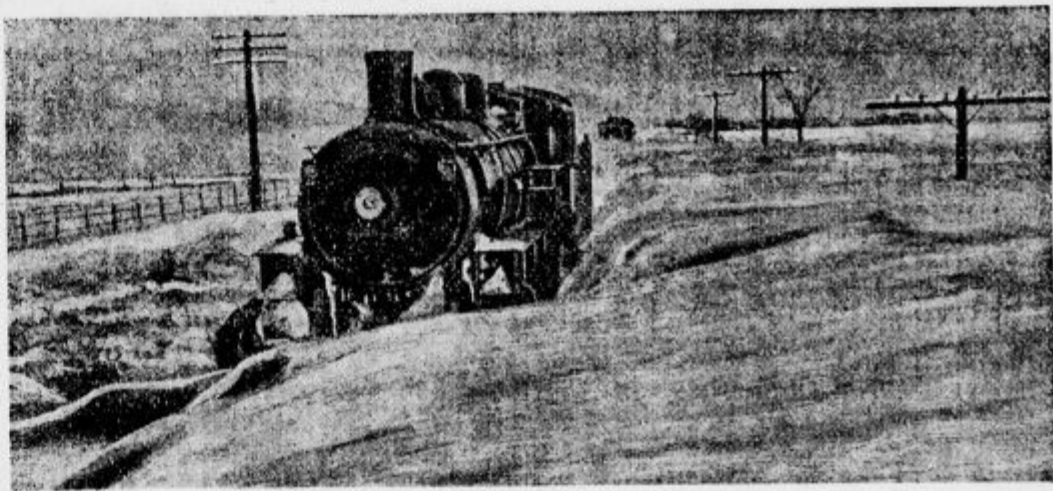
»Tisti večer sem v Moskvi obiskal svoje stare prijatelje S... Na poti sem se namreč samo mimogrede ustavil v Moskvi. V tem »plemiškem gnezdu«, da se izrazim po Turgjenjevu, se je že od nekdanj zbiralo vse, kar je v »stari carski prestolnici« kaj pomenilo v slovtvu in umetnosti. V tem salonu sem tedaj, ko sem bil še mlad človek, imel srečo poslušati Čajkovskega, ki je igral svojo sonato; pobožno poslušati Leva Tolstega in občudovati risarsko umetnost Makovskega. Toda v začetku leta 1914, teh velikih senc ni bilo več v salonih pri S... Tam se je sedaj ugnezdila nova generacija. Sedaj sem se tam sešel z manj imenitno, za to pa bolj živahnim družbo.

Mlad častnik v uniformi Semenovskega polka je kmalu zbudil mojo pozornost. »Semenovski« so bili tedaj na glas, da so »taničarji« carskega režima. Malo prej so poticali krvavi moskovski upor. In njihov poveljnik general Mine je takrat končal svoje življenje pod kroglo morilca. Uniforma, katero je nosil mladi častnik, je bila tako rekoč simbol političnega programa. Predstavil so naju: »Podporočnik Mihail Nikolajevič Tuhačevski.« To ime manj premožne plemiške roduvine mi je bilo znano. Svoje posestvo so imeli v guberniji Pensa. — Mladi mož se mi je zdel nekan boječ. Njegovo suho, koščeno in zarjavelo obličje ni imelo na sebi nič ruskega. Majcen zaokrožene ustnice so se tu in tam nasmehnile. Le tu in

tam jih je nekoliko odprl, da je znil nekaj besed. Enkrat pa se je le zgodilo, da se je Tuhačevski razvnel. Nekdo je nekaj kritiziral, kako je bil zadušen upor leta 1905. Obličje mladega podporočnika je zalila togotna rdečica: »Takrat še nisem imel časti biti častnik,« je ves razburjen izjavil, »vendar bi bil takrat ravno tako ravnal, kakor so ravnali moji tovariši, in še danes bi ravno isto storil.« Nas v salonu je mrzlo pretreslo.

Nekaj let kasneje, bilo je sredi vojske, sem prejel pismo od S... V pismu so mi poročali, kdo je umrl, se oženil, se rodil, o prijateljih, ki so na fronti padli. Nazadnje pa je pismu bila pripisana opazka: »Kar zadeva mladega Tuhačevskega, ki ste se z njim pri nas sešli, je sedaj do konca vojske varen pred krogami, ker je bil od Avstrije ujet.« Nekega dne je misija ruskega Rdečega križa obiskala taborišče, v katerem je bil Tuhačevski vojni ujetnik in se je tam dolgočasil. To misijo je vodila vdova ruskega generala Samsonova, kateri je padel v bitki pri Mazurskih jezerih. — Ujetnikom je prinesla carjeve pozdrave! — V imenu ujetih tovarišev ji je odgovoril Tuhačevski. Njegov govor je bil ena sama izjava zvestobe ruskemu carju. Gospej Samsonovi, ki jo je to močno ganilo, je izročil pesem, katero se sam sestavil in ki je bila polna najbolj patriotičnih čustev.

Potem pa je prišla revolucija in v najbolj sramotni tragikomediji je povsod zavladala nepopisna zmeda. Državljanska vojska je vso Rusijo pokrila s krvjo, mrličmi in razvalinami. V Rusiji internirane češke legije niso dopustile, da bi jih bili boljševiki razorožili. Proti njim so poslali čete pod poveljstvom nekega odpadlega častnika. Povedali so mi ime tega mladega častnika: »Tuhačevski...«



Amerika v ledu in snegu. Pri Jacksonu je v snegu običajna lokomotiva. Zasneženi brzojavni drogovci pričajo, kako velik sneg je zapadel.

SLOVENEČ pred 60 leti:

V torek 22. februarja 1876.

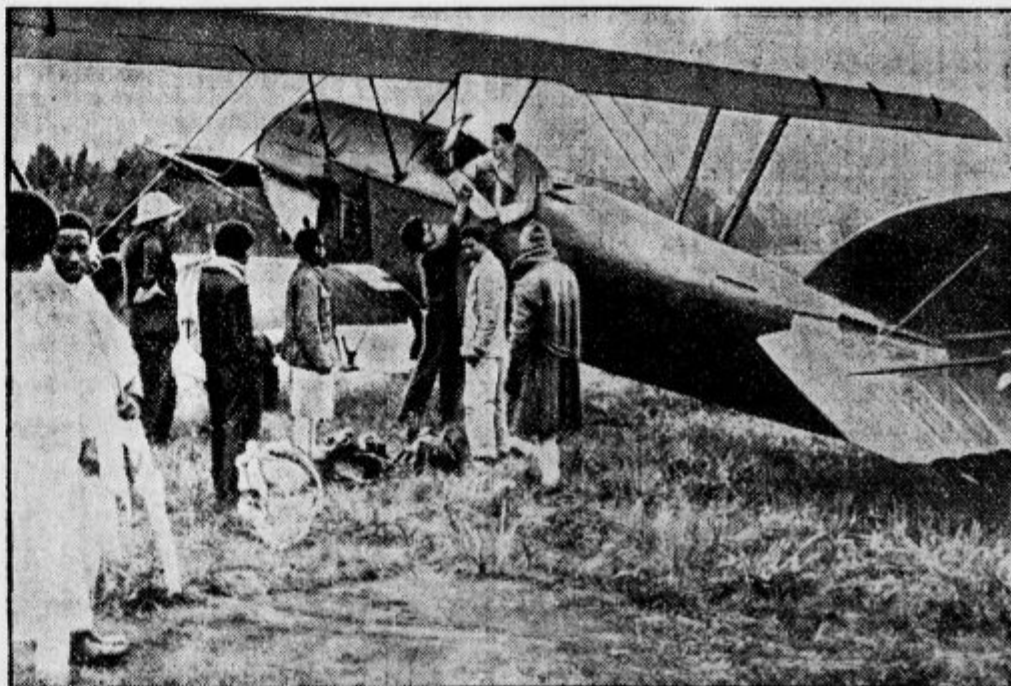
O volitvah za starešinstvo ljubljansko.

Zopet se bliža čas, ko bo klical meščane dolžnost do sebe in someščanov, izbirati izmed sebe nekoliko mož ter poslati jih v mestno starešinstvo... V Ljubljani že več let gospodari z mestom nemška stranka, ki se pa sama ustavoversko ali liberalno imenuje. Kako je prišla na krnilo, to je nam vsem znano... Kako pa se pri vsem tem vendar vede ljubljanskega mestnega starešinstva nemška večina? Ali ima za vse meščane enako očetovsko skrb? Ustavoverno (po domače: nemško) mora biti ljubljansko starešinstvo piše gnjodovi list te svojati. Ne ljubezen do mesta in prebivalcev, ne zmožnost za oskrbovanje občinskih zadev, ne zvedenost v srenjskem gospodarstvu, ne značaj vrede splošnega zaupanja — vse to ne velja; da je kdo le ustavoveren, dosti je. Nasprotno pa, če bi vse one lastnosti imel, a ne bi bil ustavoveren, t. j. nemec, ne sme sedeti na sedežu mestnega starešine... Ali ne izrečejo s tem naravnost, da jim bo blagor mesta in skrb za dobro gospodarstvo deveta briga, da se bodo marveč poskušali na političnem odru in uganjali strankarsko politiko? In če pogledamo nazaj na dobo njihovega za Ljubljano tako nesrečnega gospodarstva, ali je le eno samo leto v tej dobi, v katerem ne bi bili napravili kake politične demonstracije, ki je bila namenjena žaliti in je res tudi žalila ogromno večino mestnih prebivalcev? Saj še ni teden od tega, kar se je za zaprtimi vrati snovala taka politična demonstracija, proti kateri bi več ko tri četrtine mesta glasno protestirale,

ker je nečastna za ljubljansko mesto, čegar ponos mora biti, da kot središče dežele slovenske je in ostane slovensko... — zdaj še nam — v sled nam krivičnega mestnega statuta in pristiska od zgoraj — ni mogoče spoditi te stranke z »rotovžac«; za zdaj je edino, kar moremo doseči, to, da zabijemo v nemško deblo še večjo zagozo, kakor lansko leto, in sicer iz mož, katerih namen bo: imeti uho in oko odprto ter gledati nemčurjem na prste. S tem dosežemo dvoje. Prvič zve svet marsikaj, kar so dozdaj očetje za zaklenjenimi vrati sklepali; drugi se ne bodo bahali, da so zlasti politični demonstrativni sklepi veliko-nemškega ali prusaškega duha enoglasni. In to je že nekaj!



»Ali on ve, koliko si stara?«
»Deloma ve.«



Edino abesinsko moderno letalo, s katerim pranašajo strelivo na severno fronto.



Bitka pri Enderti. Tako imenujejo 5 dnevno bitko, ki se je pretekli teden bila na severni abesinski fronti. Naš zemljevid nam kaže prezled bojnega ozemlja.

Toča ob zahajajočem solncu

Ljubljana, 20. februarja. V četrtek popoldan je doživela Ljubljana izreden naraven pojav, ki ga sličnega morda vidijo kdaj turisti v planinah, meščani pa skoraj nikdar ne. Okrog trideset na pet se je začelo bliskati nad Kamniškimi planinami, ki so bile skoraj vse pokrite s snegom in gosto meglo, iz katere so visele goste temnejše in posevne proge, znamenje za viharjem padajočega dežja oziroma toče. Nebo nad Ljubljano je bilo le sem in tja pokrito z raztrganimi oblaki planinami. Grom, ki je odmeval od Kamniških planin je postajal z vsako minuto močnejši, bliiski svetlejši. Vihar je z velikansko naglico prišel navihtel nad Ljubljano.

Komaj se je usula toča, ko je na zahodu posijalo sonce skozi megleno kopreno. V skoraj vzdoravni sončni žarkih pa so se zablesketala med blestečimi kapljicami bela zrna toča. Zabolnelo je

po strehah, zorožilo po hodnikih in cestah, čeprav je sonce sijalo. Izreden je bil pogled po Ljubljani z višjih stavb, medtem ko se je vsipala toča. Nebo je bilo razeno na zahodu pokrito s sivo meglo, ki bi sicer zatemnila Ljubljano, da niso pod meglo posevno vpadali sončni žarki. Vsak gledalec je radi tega lahko zasledoval padec posameznih zrn iz velike višine, kajti svetlikačjoč bela zrna so se lepo odražala na sivem oblaknem nebu. Istočasno je nastopila na vzhodu veličastna mavrica, ki se je hitro podvojila in končno nastopila celo tretji slabomir. Komaj 6 do 7 minut je padala v soncu lesketajoča se toča, ko je vihar je zapustil Ljubljano in se umaknil proti vzhodu. Tudi Kamniške planine so se deloma očistile in kdor je vedel, kako so izgledale preje, je lahko ugotovil, da sta sneg in toča pobelila vse obronke do precejšnjih višin.

Videm ob Savi



Nepričakovano je iztrgala smrt iz naše vrste g. Terezijo Radej, ki je imela svoj dom v vinorodnem Sremitu. Vsa srečna, nekam dobre volje se je vrstila prejšnjo nedeljo od rane sv. maše, med katero je kot članica Apostolstva žen pristopila k mihi Gospodovi. V soboto jo je po zadela možganska kap in kljub takojšnji zdravniški pomoči je po par urah

podlegla, stara še ne 55 let. Z rano nas je zapustila prava krščanska žena, ki je vse svoje življenje stremela služiti Bogu in svojem bližnjemu. Enajst otrok je rodila, ki je med njimi še osem živih, in se je ena od teh posvetila Bogu v samostanski tihoti. A Bog le ve, koliko revežev je pri njej dobilo pomoč in uteho. Kot prava krščanska gospodinja je vedno podpirala katoliško stvar. Nekičrščansko časopisje v njeni hiši ni imelo prostora. V veličastnem sprevedu smo jo spremili v torek dopoldne na domače pokopališče. Zadnji pozdrav ji je govoril gosp. dekan Ivan Medvedšek, domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Colnerja je pretresljivo zapel dve žalostinki, nakar smo se v nemi tugi razšli, teče blagi rajni večni mir v onostranstvu.

Trbovlje

Občinska seja. V sredo popoldne je imel občinski odbor sejo, na kateri se je prečitala okrožnica banke uprave občinam glede uradnega blagajniškega in računskega poslovanja. Sledili sta poročila predsednika in podpredsednika o reviziji občinske blagajne in občinskih podjetij. Nato so se prečitale pritožbe elektrarne Fala proti odmeri trošarine na električni tok in pritožba I. delav. konsumnega društva zaradi trošarine na vročene čevlje. Obe pritožbi se zavrneta kot neutemeljeni. Nadalje se je izglasovalo pooblastilo predsedniku glede uporabe v znesku 5000 Din iz občinske blagajne v nučnih in neodložljivih slučajih proti naknadni odobritvi. Zagotovilo sprejema v domovništvo občine se je dalo v slučaju pridobitve državljanstva g. Wertheimerju in Bukharu Elzi. Za sprejem v članstvo občine Trbovlje so prosili Zibret Anton, Perc Franc, Flah Franc, Vozelj Matija in Dolar Jože. Ker so vsi zadostili zakonskim predpisom, se vsi sprejmejo. Pri slučajnostih poročila g. predsednik, da so predvidena nujno potrebna javna dela, katera bo treba izvršiti. Da bo pa mogla občinska uprava vsa ta dela izvršiti, je zaprosila bansko upravo za podporo iz bednostnega fonda za vsoto 496.000 Din in sicer za pokritje potoka Globušak 36.000 Din. kar je iz higijskih razlogov nujno potrebno. Prepotrebna cesta za osebni promet, zlasti vozove, od Medveška za potokom čez kromelj Dom in vrt do občinske kopalnice, katera bi vezala banovinsko cesto Trbovlje—Hrastnik, za kar bi bilo potrebno 300.000 Din. Nadalje most na cesti Urhovčeva loka—Posetje 34.000 Din in regulacija Trbovljčice od stare občine ob novi banovinski cesti 126.000 Din. — Razpravljalo se je o omejitvi tihotapjenja alkoholnih pijač. Ugotovljeno je, da je prišlo tihotapskim potom zadnji mesec v občino preko 2000 l. Po daljši debati se naroči občinski upravi, da podvzame vse korake, da se tihotapstvo omeji. — Skleno se dati 10.000 Din za najbolj ubožne otroke, kateri niso prišli pri zadnji razdeljevalni akciji v poštev v šoli ali pri rudniku.

Vrsta veselih prizorov, pevskih in godbenih točk bo na programu v nedeljo popoldne v Društvenem domu.

Iz Vranskega kofa

Ze od nekdanj je navada, da se ljudje v pustnem času hočejo veseliti in zabavati, pa četudi jih mučijo razne krize. Saj človek, ki je dan na dan zaposlen s težkim delom in ga tarejo razne skrbi in nadloge, tudi potrebuje od časa do časa nekaj uric, da malo pozabi na vsakdanje skrbi ter se razvedri in nasmeje. In v tako dobro voljo vas bo spravila prav gotovo prireditelj Katoliškega prosvetnega društva, ki se bo vršila jutri, v soboto, dne 22. t. m. ob 20. uri zvečer in v nedeljo, dne 23. t. m. ob 15. uri popoldne v dvorani pri »Slovancu«. Gledalci boete igrati »Lumpacij Vagabunde«, ki je polna smešnih prizorov od začetka do konca. Pridite in pogledite! Ne bo vam žal! Sosedne župnije imajo ugodne zveke z avtobusi.

Ljutomer

Osebnosti. Zadnji čas se je naše mesto pomnožilo za celo vrsto novih ljudi. Na meščansko šolo sta prišla kar dva nova učitelja, g. Rafael Berce iz Šmarja pri Jelšah, ki je pravkar dovršil višjo pedagoško šolo v Zagrebu, in g. profesor Ivan Krečič iz Ljubljane, absolvent ljubljanskega vseučilišča. Na osnovno šolo je prišla gđa. Alojzija Baša, došedaj učiteljica v Pertoci v Prekmurju, na pošto je kot pismonoša prišel g. Franc Knaplež, doma iz Ruš, z bolgarske meje pa se vrne g. Mrak, preglednik finančne kontrole. S prvim marcem dobi Ljutomer tudi nov urad, namreč katastrsko upravo, katere vodstvo prevzame geometer g. Jakec Dvoršak. Morda pride v Ljutomer tudi njegova žena, ki je učiteljica v Slivnici pri Mariboru. Pa naj še kdo reče, da se Ljutomer ne množi!

Čudna nesreča. Smrtno se je ponesrečil Peter Krstič, učence 3. razreda tukajšnje meščanske šole, doma iz Murske Sobotice. Na ledu je tako nerodno padel na palico, da se mu je v očesni duplini zasadila 3 cm globoko v možgane. Fant je dva dni z mahnito izjemo ostal v nezavešči, v ponedeljek proti večeru pa je izdihnil. Pogreba v Murski Soboti se

je udeležila skoraj vsa meščanska šola. Startem naše sožalje!

Koncesionirane trsničarje z naših ljutomerskih goric opozarjamo, da bo to nedeljo, dne 23. febr. ob 9 v Ptuju v restavraciji Narodni dom tretji redni občni zbor trsničarjev Dravske banovine. Na obnem zboru bo predavanje o boleznih stržena, bolezni, ki se je lansko leto pojavila v naših goricah.

Naznanila

Liubliana

1. Druga letošnja javna produkcija gojenec dr. konservatorija ljubljanskega nas bo seznanila z raznimi skladbami angleške glasbene literature za godalni orkester ter s pesmimi za sopran s spremljevalnim klavirja. Nastopil spored produkcije se dobi po 2. Din v knjigarni Glasbene Matice. Spored je obnem tudi vstopnica k koncertu, ki bo v ponedeljek, dne 24. t. m. ob 8 uri na 7. v Filharmonični dvorani. 1. Kino Kodeljevo igra danes, in jutri dvodni spored: »Čudoviti ples« (Al Johnson) in »Nečak se je zgodil« (Clark Gable). 1. P. V. V soboto, 22. febr. t. l. ob 8 zvečer priredi Prosvetno društvo V. v dvorani Društvenega doma zabavno večer s pustnim sporedom. 1. Marasurji. V soboto dne 22. februarja t. l. bo v restavraciji Zvezda dramski večer Mornarske sekole Jadranske strzbe. Vstopnice 20. 1. Nočno stuzbo imajo danes tekane: Dr. Ploot, Tyrsova, mr. Hočevar, Celovška cesta in mr. Gartner, Mosto, Zalovška cesta.

Maribor

1. Japonci zopet v Mariboru. Se se spominjate na male Japonce, ki so pred leti po mariborskih ulicah prodajali svoje pametne izdelke? Kakor stišamo, so zopet ustvari la tedni velja skupina Japoncev v našem mestu. Njihova dva nastopi v nedeljo popoldne v Narodnem gledališču pri »Veseli plesu«, pri zoriha, Vem čar Daljnega vzhoda bo na odru. Otroci pridite!

Celje

1. »Lumpacij vagabunde« na odru Ljudske posojilnice. Na pustno nedeljo, dne 23. februarja bo vprizorila Gledališka družina KPD v Celju v veliki dvorani Ljudske posojilnice ob pol 4 popoldne banko s petjem in godbo. Zanimaka trojica iz Lumpacije vagabunde. Pri predstavi bo sodeloval salonski orkester pod vodstvom g. Lemariona. Vstopnice si nabavite v »Veseli« podružnici. 1. Planine solne, ne moj raj... tako je naslov skopitonske predstave, ki je na programu pri prihodnjem prosvetnem večeru KPD v Celju, ki bo v ponedeljek, dne 24. februarja ob 8 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Predaval bo g. prof. dr. Valter Bohinec.

Drugi kraji

1. Kranj. Jugoslov. »Čehoslov. liga v Kranju, skleno je občni zbor na nedeljo dne 22. marca t. l. ob 10 dopoldne v Narodni domu, Kranj. 1. Prosvetno društvo v Smartnem pri Litiji. V pripori v Društvenem domu v soboto dne 22. februarja ob pol 8 in v nedeljo ob 15 teodajnsko komedijo »Glavni dobitnik«.

Cerkveni vestnik

Kongregacija gospodinjstev pri sv. Jožetu v Ljubljani. V nedeljo, ob 3 popoldne izvenocerkveni sestanki v kongregacijski dvorani. Udeležba polnoštevna!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA:
Začetek ob 20.
Petek, 21. februarja ob 15: Vesela boja pot. Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 Din.
Sobota, 22. februarja: Pesem s ceste. Izven. Globoko mižane cene.
Nedelja, 23. februarja ob 15: Frak, ali od krojača do ministra. Izven. Izredno mižane cene od 10 Din in več.
Ob 20: Tuje dele. Izven. Zlato cene od 20 Din navzdol.
Ponedeljek, 24. februarja: Zaprtio.
OPERA:
Začetek ob 20.
Petek, 21. februarja: Zaprtio. (Generalna).
Sobota, 22. februarja: A propos, kaj dela Andulaf. Premiera. Izven.
Nedelja, 23. februarja ob 15: Madame Butterfly. Izven. Cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: A propos, kaj dela Andulaf. Izven.
Ponedeljek, 24. februarja: Zaprtio.

Sah

V ljubljanskem klubu Triglavu se je te dni končal Kordićev spominski turnir, ki je trajal več kot dva meseca: udeležilo se ga je 11 članov. Resultat je bil: Prvo mesto in prehodno darilo, lep, kristalno vazo si je prisvojil Jolij Erker, 2. pol točkami, drugo mesto Jolij Dolinšek, in tretje mesto Ivo Bajec, oboja z enakim številom točk. Vsi trije so prvo in drugo mesto, šele kasneje odli turnir je doletel vrstni red zmagovalcev. Četrti je Janko Romškar s 7 točkami, peti arh. Damir Kocijan s 6 in pol točkami, VI. Goljko Petek s 6 točkami, VII. Dobnikar s 3, VIII. Miklavčič s 4 in pol, IX. Dolinšek Drago s 2, X. Schmaut s 1 in pol točko in XI. Waagman brez točke. V marcu mesecu se prične turnir za letošnje prvenstvo, ki obeta število največ udeležbo in ostro borbo.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Nova postne pridige:
Berghoff, Christus unser Leben und Vorbild. Zyklus und Fastenpredigten für unsere Zeit. 198 str., nevez. 40 Din. — Drinck, Der Gott unserer Not. Predigten. 90 str., nevez. 21 Din. — Hassl, Wacht und betet! Sieben Fastenpredigten und zwei Osterpredigten. 79 str., vez. 47 Din. — Krämer, Auf den heiligen Höhen des alten Bundes. Anregungen zu Fastenpredigten über Religion und Frömmigkeit. 98 str., nevez. 36 Din. — Reinartz, Gottes Werben um sein Volk. Drei Predigtreihen für die Fastenzeit. 156 str., nevez. 42 Din. — Soiron, Christus gestern, heute und in Ewigkeit. Biblische Zeitpredigten. 58 str., nevez. 17 Din. — Ströbele, Die Kirche. Das Wunderwerk göttlicher Allmacht und Liebe. 47 str., nevez. 14 Din. — —, Mysterium Fidei. Der Opferaltar unserer Kalvaria. Predigten über das hl. Messopfer. 56 str., nevez. 17 Din. — —, Der Kampf gegen Christus. Zeitgemässe Fastenpredigten. 64 str., nevezano 14 Din. — Wagner, Jesus Christus unser Erlöser. 80 str., nevez. 19 Din. — Zimolong, Das Gottesreich und das Verlorene Paradies. Biblisch-theologische Fastenpredigten. 61 str., nevez. 17 Din.

Sport

Najboljši lahkoatleti na svetu

Zimska olimpijada je za nami in še pet mesecev imamo do letne, kjer bo sodelovalo 50 narodov sveta v najrazličnejših sportnih panogah. Ze na zimskih olimpijskih igrah, kjer se je borilo polovico manj narodov za olimpijsko čast in za zlate kolajne, je bilo polno ogorčenih borb. Kaj bo v tem pogledu šele Berlin prinesel, ko bo neprimerno več narodov, neprimerno več sportnih panog in s tem v zvezi tudi neprimerno večja konkurenca.

Jedro vsakokratnih olimpijskih iger tvorijo lahkoatletske tekme. Tudi na letošnji berlinski olimpijadi zavzame lahka atletika polovico časa, ki je odmerjen za vse športe, v katerih se bo teknovalo na tleh glavnega mesta Nemčije. Zato je razumljivo, da se ves sportni svet z največjo mrzličnostjo pripravlja ravno na lahkoatletske tekme, ki so bile že v stari Grčiji tako visoko čislane. Ne bilo bi pa prav, ako se mi že danes ne bi seznanili z najboljšimi lahkoatleti sveta, ki bodo na vročih berlinskih tleh pokazali vse svoje znanje in vse svoje zmoglosti v lahkoatletskem sportu. Navedli bomo najboljšo desetorico v vsaki panogi. Začnimo kar pri tekih.

Teki:

100 m: 10,2 sek. Peacock, Amerika.
10,3 sek. Metcalfe, Amerika.
10,3 sek. Yoshioka, Japonska.
10,4 sek. Owens, Amerika.
10,4 sek. Draper, Amerika.
10,4 sek. Johnson, Amerika.
10,4 sek. Hänni, Švica.
10,4 sek. Neugass, Amerika.
10,4 sek. Sichel, Amerika.
10,4 sek. Taniguchi, Japonska.

200 m: 20,3 sek. Owens, Amerika.
20,5 sek. Wallender, Amerika.
20,7 sek. Neugass, Amerika.
20,8 sek. Draper, Amerika.
20,8 sek. O'Brien, Amerika.
20,8 sek. Shoemaker, Amerika.
21,0 sek. Johnson, Amerika.
21,0 sek. Metcalfe, Amerika.
21,0 sek. Anderson, Amerika.
21,1 sek. Theunissen, Juž. Afrika.

400 m: 47,1 sek. Luvalle, Amerika.
47,2 sek. Hardin, Amerika.
47,3 sek. O'Brien, Amerika.
47,3 sek. Shore, Juž. Afrika.
47,5 sek. Mc Carthy, Amerika.
47,6 sek. Blackman, Amerika.
47,6 sek. Cassin, Amerika.
47,7 sek. Roberts, Anglija.
47,8 sek. Fuqua, Amerika.
47,8 sek. Brown, Amerika.

800 m: 1:51,4 min. Robinson, Amerika.
1:51,6 min. Kucharski, Poljska.
1:51,8 min. Lanzi, Italija.

Drsalni par Pausin ljubljanskega okolenja

Ljubljana, 20. februarja.

Ko so se na drsališču v olimpijskem stadionu odigravale napete borbe za zlato olimpijsko kolajno, smo večkrat slišali v radiu in čitali v časopisju imeni dveh mladih, v sportnem svetu še ne preveč poznanih Dunajčanov. Sta to 16 letni Pausin Erik in njegova leto starejša sestra Ilse. Ta dva sta s svojim nastopom na berlinski olimpijadi vzbudila splošno pozornost. Njune izpiljene in do skrajnih možnosti precizirane like v umetnem drsanju so občudovali desetstiči, ki niso mogli verjeti, da more tako mlad drsalni par resno ogroziti prvo mesto priznanima nemškima prvakoma Herber-Bayer in največjima olimpijskima favoritoma. In končno rezultat, kjer sta zaostala Dunajčana za svojima nemškima tekmečema le za eno točko, je dokazal, da prav za prav med prvimi parom (Herber-Bayer) in drugim parom (brat in sestra Pausin) ni prav nobene razlike. Nekateri inozemski listi pa so celo mnenja, da sta bila mlada Dunajčana boljša in da bi morala zlata olimpijska kolajna priti prav za prav njima. Da je bilo drugače — tako pravijo poročevalci — so poskrbeli sodniki. Da pri drsanju v parih ni bilo vse v najlepšem redu, smo imeli priliko čutili tudi pri radio-reporožu: ko sta nastopila Herber-Bayer, radionapovedovalec (iz Ga-Pa) ni mogel dovolj predočiti vso umetnost, ki sta jo kazala Nemca pri strahovito težki glasbi. Ko pa sta nastopila mlada Dunajčana, pa isti radio napovedovalec zopet ni mogel dovolj podcenjevati lahke glasbe, ko sta plesala na ledu po akordih kompozicij »Z Wienerwald«. Če je bilo tudi pri sojenju tako kakor pri radio-reporožu, potem ni čuda, da sta zmagala Nemca. Vsekakor pa sta Dunajčana pokazala, da bosta še prav protovo dosega ono mesto, ki jima na olimpijski tekmi pripada. Sai imata za to tudi še časa, ko še nobeden od njiju ni presegel 18. leta.

Kar nas Ljubljance pri tej stvari zanima, je to, da sta oba ta mlada drsalna umetnika ljubljanskega pokolenja. Njun oče je bil rojen v Ljubljani in je sin Pausina bivšega trgovca s steklom v Wolfovi ulici. Iz Ljubljane je odšel pred nekako 32 leti, ko se je stalno naselil na Dunaju. Tam sta bile rojena tudi letošnja kandidata za zlato olimpijsko kolajno Erik in Ilse Pausin. Če druga ne, smemo upati vsaj to, da bosta kdaj obiskala svoje v Ljubljani živeče sorodnike in da bosta tedaj pokazala svojo umetnost na ledu tudi pred ljubljanskim občinstvom.

Jugoslovanska zimska športna zveza razpisuje tečaj za skakanje na Pokljuki od 22. t. m. do 28. t. m., ki bo pod vodstvom trenerja g. Hagena. Tečaj se lahko udeležijo vsi, tudi neorganizirani pri klubih. Stanih IZSZ. Opozorjamo pred vsem vse klube, da je to leto zadnji zvezni tečaj pod vodstvom trenerja Hagena, ki se ga lahko udeležijo vsi, tako začetniki in izvežbani. Prijavnin ni, cena prehrane udeleženec v domu na Pokljuki bo znižana.

Smučarski klub Jesenice je predložil nedeljo prireditelj tečaj za prehodni smučarski tečaj. Na prosti, ki je bila radi občine preostala tekla in je imela višinske razlike 50 m, so bili postavljeni naslednji rezultati:

Tonina Vinko ml. (Sm. K.J.) 0:30:18;
Ogrin Valentin (Sm. K.J.) 1:07:17;
Dunjak Karol (Sm. K.J.) 1:14:34;
Cernik Jože (Sm. K.J.) 1:16:30;
Kralj Andrej (Sm. K.J.) 1:16:33;
Kralj Viktor (Sm. K.J.) 1:19:47;
Kučabek Kosta (Sm. K.J.) 1:20:41; trupa 1:14:10;
Vole Andrej (Sm. K.J.) 1:14:21;
Kumer Peter (Sm. K.J.) 1:15:23;
Seljak Miro (Sm. K.J.) 1:20:22

1:52,0 min. Beetham, Amerika.
1:52,2 min. Cunningham, Amerika.
1:52,4 min. Buch, Amerika.
1:52,5 min. Teiler, Finska.
1:52,5 min. Venzke, Amerika.
1:52,6 min. O'Neill, Amerika.

1500 m: 3:52,2 min. Cunningham, Amerika.
3:53,0 min. Beccali, Italija.
3:53,4 min. Schaumburg, Nemčija.
3:53,6 min. Normand, Francija.
3:54,2 min. Reeve, Anglija.
3:54,4 min. Cerati, Italija.
3:54,6 min. Riddel, Anglija.
3:54,7 min. Teiler, Finska.
3:54,8 min. Venzke, Amerika.
3:55,0 min. Ny, Švedska.

5000 m: 14:36,8 min. Lehtinen, Finska.
14:37,0 min. Virtanen, Finska.
14:40,8 min. Mäki, Finska.
14:41,8 min. Ashola, Finska.
14:42,0 min. Salminen, Finska.
14:42,0 min. Höchert, Finska.
14:44,6 min. Jonsson, Švedska.
14:44,8 min. Leo-Hollo, Finska.
14:46,8 min. Kronberg, Švedska.
14:48,8 min. Rolf Hansen, Norveška.

10.000 m: 30:38,2 min. Salminen, Finska.
30:38,4 min. Askola, Finska.
30:56,0 min. Savidan, Nova Zeland.
31:00,8 min. Haag, Nemčija.
31:07,8 min. Murakoso, Japonska.
31:25,8 min. Kelen, Madžarska.
31:28,8 min. E. Pettersson, Švedska.
31:32,2 min. Siefert, Danska.
31:36,2 min. Virtanen, Finska.
31:44,6 min. Mäki, Finska.

110 m zapreke: 14,1 sek. Klopstock, Amerika.
14,2 sek. Beard, Amerika.
14,2 sek. Moreau, Amerika.
14,2 sek. Moore, Amerika.
14,2 sek. Cope, Amerika.
14,2 sek. Staley, Amerika.
14,2 sek. Kirkpatrick, Amer.
14,3 sek. Finlay, Anglija.
14,3 sek. Allen, Amerika.
14,4 sek. Caldemeyer, Amerika.

400 m zapreke: 52,4 sek. Moore, Amerika.
53,2 sek. Kovacz, Madžarska.
53,4 sek. White, Indija.
53,5 sek. E. Wegner, Nemčija.
53,6 sek. Mandica, Grčija.
53,7 sek. Johnson, Amerika.
53,8 sek. Facelli, Italija.
53,8 sek. Areshong, Švedska.
54,0 sek. Evans, Amerika.
54,0 sek. Rushton, Juž. Afrika.

SK Grafika Dravi ob 10 obvezo sestane vseh aktivnih članov v društvenih prostorih. Za v nedeljo ob 9.30 pri Koku v Mostah napovedati sestanki odpušče. Ob 30. seja odbora.
SK GRAFIKA. Podporni člani imajo informativen sestanki pri Koku v Mostah v nedeljo ob 9.30 dopoldne.
LZSP (studenca). Seja upravnega odbora danes ob 20 v daniški vobli kavarni Emone. Na to sejo vabimo člane tehničnega podzveznega odbora, ker se vrši istosajno tehnična seja. Vabimo! Po uri preja, to je ob 19.30 je seja podzveznega mladinskega odbora. Prosimo točnosti in polnoštevilne udeležbe.
1. Stadion klub 34. Tajništvo. Sporočimo, da se klubova miselovoda na Gorjansk vrki v vsakom vrenem. Odbor v soboto ob 18.30. Začetek ob 20.30.
STE Moste. — Dravi ob 19. seja odbora nogometne sekcije, a ob 30. sestanki vseh nogometarjev pri Rajon. Kdor ima še kaj opreme, ki mora brezposledno prineseti na sestanki.
SK »Istria« — Jekica. Danes se bo vršil sestanki pri Rebeni na Tyrševi cesti (nasproti art. kasarni) ob pol 8 zvečer. Sestanki je strogo obvezo za vse klane. Vabljeno so tudi nečlani. Tajnik.

VREMENSKO POROČILO

Jugoslovanske zimske športne zveze in Zveze za tajski promet s dne 20. februarja 1936.
Kranjska gora po stanju danes: — 10°C, buraveter stoji mirno, pooblašilo se je, mirno, 16 cm snega. — 12°C, Kralica, Tamar po stanju danes: 10 cm snega, smuka ugodna.
Kola pod Bogatinom po stanju 18. t. m.: — 3°C, lapa, mirno, na 200 cm podlagi 5 cm snega, smuka prav.
Poljka po stanju 18. t. m.: oblačno, mirno, 100 cm južnega snega, smuka dobra.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 21. februarja: El Solanka ura: Drobne kose velike narave (g. Arnold Adamič — dvogovori). — 12. Koncertni ples (plošče). — 13.45 Vremenska napoved, poročila. — 13.45 Napoved časa, objava sporočila, obvestila. — 14.15 Glasbene slike (plošče). — 14.45 Vremenska poročila, borovi teledi. — 15. Zenska ura: Vozova miselovoda otroka (g. M. M. Golob-Prizadeva). — 15.30 Jacques Thoret. Prihajanja, mlita v 3 delih, koncertni ork. Strazran (plošče). — 15.45. Prave pred. — 16. Napoved časa, vremenska napovedi, poročila, objava sporočila, obvestila. — 16.30 Nae ura: Jugoslovanski v Ga-Pa (dr. Marič iz Zauraba). — 16.30. Pronos s Dunaja: Simfonični koncert. — 17. Napoved časa, vremenska napovedi, poročila, objava sporočila. — 22.30. An glasbne plošče.

Drugi programi:

Petek, 21. februarja: Belgrad: 30. Narodni pesmi. — 20.35. Prens s Dunaja. — 21.50. Radijski orkester. — Zagreb: 19.30. Prens s Dunaja. — 21.50. Plošče. — 22.15. Plesna glasba. — Dunaj: 19.30. Prens FIS-ovih tekem iz Inonostia. — 19.45. Simfonični koncert. — 22.15. Radijski poglobi »Vila, ti modra reka!« (v Vrbavci). — 22.15. Vojaška godba. — 24.30. Plesne plošče. — Budimpešta: 19.30. Zader-Sapova opera »Aera«. — 22.40. Glasbena glasba. — 23.30. Plesna plošče. — Trst-Milan: 20.35. Plošče. — 21. Simfonični koncert. — Rim-Bari: 20.35. Opereta. — Praga: 19.30. Plesni večer. — 21. Koncert pianista Prokofjeva. — 22.30. Plošče. — Varšava: 19.30. Prens s Dunaja. — 21.50. Poljske pesmi in plesi. — Berlin: 20.30. Koncert Schurichtovih skladb. — R. K. nighberg-Lipkau: 20.30. Plesni večer. — Hamburg: 20.30. Nordijske skladbe. — Frankfurt: 20.30. Ljubljanski koncert. — Köln: 20.30. Vojaški orkester. — Frankfurt: 20.30. Skladbe diletantov za vendar modretov, ki jim je bilo komponiranje same stranski poklic. — Stuttgart: 20.30. Holbergova komedija »Politična skropljenje«. — 21.10. Schulerjev berlinski oratorij »Mala in Morice«. — Monahova: 20.30. Donizettijeva komična opera »Don Pasquale«.

„Slovenčeva“ podružnica Ljubljana, Turševa cesta

(palaca Poštni dom)

sprejema vsakovrstna naročila, tičoč se „Slovenca“ in daje tozadevne informacije

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; zenski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se račun enokolonjska, 3 mm visoka petlin vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Prodajalka

dobro izveščana v manu-fakturi, modni in konfekcijski stroki, vajena aranžiranja izložb, z daljšo prakso, želi prenesti službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Agilna in poštena« 2321. (a)

Posrestva

V Ljubljani

ali bližnji okolici iščem zemljišče, ki leži izven gradbenega okoliša in na katerem bi se lahko pridobival gramoz. Oferte naj točno navedejo parcelno številko zemljišča, katastrsko občino, površino zemljišča in njega ceno ter plačilne pogoje. Oferte je poslati upravi »Slovenca« pod geslom »Gramoznica« 2334. (p)

Stavbno parcelo

ca. 600 m², v Ljubljani — Stan in dom — prodam. Sušnik Cecilija. Postojna 12. (p)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10.

Hranilno knjižico

Mestne hranilnice ljubljanske in Kmetke — kukim proti gotovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2310. (d)

Za hranilne knjižice

Ljudske posojilnice. Banjevine hranilnice in Mestne hranilnice v Ljubljani imam več kupcev, ki iste izplačajo takoj v gotovini po najvišji ceni. — Zglasite se v moji pisarni: Alojzij Planinšek — trg. agent. za bančne posle, Ljubljana — Beethovnova ul. 14/L, telefon 35-10. (d)

Vojno škodo

(Ratna šteta), obligacije mestne občine ljubljanske in hranilne knjižice takoj lahko prodaste po najvišji ceni proti gotovini potom trg. agent. bančnih poslov Alojzij Planinšek — Ljubljana — Beethovnova ulica 14/L, telefon 35-10.

Hranilne knjižice

vseh zavodov lahko prodaste ali kupite proti takojšnjemu plačilu — najugodnejše potom Trg. agent. bančnih poslov Planinšek Alojzij, Ljubljana, Beethovnova ul. 14-L, telefon št. 35-10. (d)

Prodamo

Špargeljeve sadike

v različnih, najfinerjih sortah, za pomladansko saditev nudi najceneje Pahor, Skaručna nad Ljubljano. (l)

Vsa zimska oblačila

smo znižali 10—15% Anton v Vladimir Preker, Sv. Petra cesta 14 (l)

Šivalni stroj

pogrešljiv, nemški fabrikat, z okroglim čolnikom, ki šiva naprej in nazaj, štika in štopa, poceni naprodaj. Nova trgovina, Tyrševa 36. (l)

Sladko seno

kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2333.

Polenovko

suho in namočeno. Kovacic, Miklošičeva cesta 32.

Cijaniziranje

sadnega drevja, semen, kakor tudi stanovanj, najboljše opravite z garantirano dobrimi kemikalijami, ki jih dobite pri tvrdki »Lykos« Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjev. 8, telefon 2881. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon šte. 2951

Igle za pletilne stroje

prvovrstna kvaliteta

Največja zaloga! Najnižje cene!

A. Guttmann - Zagreb - Martičeva 4

Telefon 58-21

Inserirajte v »Slovenca«!

Zahvala

Vsem, ki ste spremili najino preblogo soprogo in mater, gospo

Franciško Permé

na njeni zadnji poti, izrekamo najtoplejšo zahvalo. Posebej se pa zahvaljujemo č. g. patru Jos. Mezetu za duhovno tolažbo in g. dr. Höglju za zdravniško pomoč v njeni bolezni. Enako vsem tistim, ki so ji stali ob strani ob njeni smrti uri, kakor tudi darovalcem vencev in cvetja.

Predrago rajniko priporočamo v pobožno molitev!

V Ljubljani, dne 20. februarja 1936.

Permé Rafael in Jospina in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Za obilne izraze iskrenega sočutja ob smrti našega tovariša in sobrata, gospoda

Luka Arha

duhovnega svetnika in profesorja

izrekamo vsem svojo najprisrčnejšo zahvalo. Posebej pa se zahvaljujemo: prevzvišenemu g. škofu dr. Gr. Rožmanu za vodstvo pogrebnih svečanosti, g. banu dr. M. Natlačenu, g. prosv. insp. Iv. Dolencu, min. dr. Fr. Kulovcu in J. Gostinčarju, zastopnikom ljublj. stol. kapitlja g. A. Stroju in dr. T. Klinarju ter zastopniku novomeškega kapitlja mil. g. proštu K. Čerinu, zastopstvu SKAS in številnim članom redov in kongregacij; zlasti smo hvaležni stanovskim tovarišem, predsedniku ljublj. sekcije JPD g. Fr. Grafenauerju za lepe poslovilne besede ob grobu, močnim odposlancem šol, med njimi zastopn. ljublj. univerze g. prorekt. prelato dr. M. Slaviču in dr. Fr. Ušeničniku, g. dir. B. Remcu in mgr. dr. J. Debevču; prisrčna hvala številnim sobratom in društvu »Jeglič«, ki je zbralo toliko bivših dijakov, poklonilo venec in zapelo žalostinko; posebej bodi zahvaljen gosp. dr. T. Debeljak za tople besede, ki jih je govoril pokojniku v spomin in slovo. Toliko prijateljev od blizu in daleč je osebno ali pismeno pokazalo svojo ljubezen pokojniku in zavodu, da ne moremo imenovati vseh: bodi vsem Bog obilen plačnik!

Št. Vid nad Ljubljano, dne 20. februarja 1936.

Profesorski zbor škofijske klasične gimnazije

VABILO

na XL. redni občni zbor
Ljudske posojilnice v Ljubljani
R. Z. Z. N. Z.

ki se bo vršil dne 2. marca 1936 v posvetovalnici lastnega doma ob 16 s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje o potrditvi bilance.
4. Sklepanje o porabi dobička.
5. Čitanje revizijskega poročila.
6. Dopolnilna volitev načelstva.
7. Dopolnilna volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1936.

NAČELSTVO

ZAHVALA. Vsem prijateljem in znancem se prav iskreno zahvaljujemo za nad vse častno in mnogobrojno spremstvo naše nepozabne

Marije Kobenter roj. Müller

Posebno zahvalo smo dolžni za požrtvovalni trud gg. primariju dr. Guzelju in dr. Igličarju, dalje Klubu koroških Slovencev s predsednikom dr. Fellacherjem na čelu za udeležbo pri pogrebu, predvsem pa vsem onim dobrim prijateljem, ki so prihiteli iz Koroške, da se poslovijo od naše drage mame. Tudi vsem onim naj velja naša zahvala, ki so počastili spomin pokojnice s prekrasnim cvetjem ali z denarnimi volili. Maša zadušnica se bo brala v soboto 22. t. m. ob desetih dopoldne v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, dne 20. februarja 1936.

Zalujoči ostali.

Ludwig Ganghofer:

Grad Hubert

(Roman.)

»Jaz? Tiho? Prav za prav imam vzrok za veselje, da se je to, to originalno nesporazumljenje na tako preprost način pojasnilo. Menim, da bi mi dala stvar misliti. Toda zdaj — vas prosim, opravičite me pri svoji sestri, če sem morda pred njo na nekoliko nedostojen način govoril o glavi v moji — skicirki.«

»Moj oče ima tako glavo, ki se ne da s finimi potezami naslikati. Dozdeva se mi tudi, da moja sestra stvari ni vzela resno, sicer bi mi je ne bila zamolčala. Kaj takega se osebno najlaže poravnava. Ali hočete jutri z nami kositi v Hubertu? Brez vsake formalnosti! Ob eni! In zdaj lahko noč za danes! Različna pota imava.« Medtem ko se je Tasilo oddaljeval, je ostal Forbek kakor zakoreninjen na istem mestu.

»Kaj pa le imam?« Potisnil je klobuk nazaj in počasi je romal skozi tiho noč. Vedno hlastnejši je bil njegov korak, skoraj kakor beg, tako da mu je stal pot na čelu, ko je dosegel kmečko hišo, v kateri je stanoval. Neki glas ga je zbudil iz razmišljanja.

»Dober večer, gospod!«

S klopi je vstala shujšana postava kmeta v srajci, v kratkih irhastih hlačah z golimi nogami. Nekaj čez štirideset let je mogel imeti. Mesečina je sijala na trdo, z globokimi brazdami preorano obličje, srebrila osivele niti v črni bradi, očem pa dajala oster blesk.

Odpri hišna vrata so črno zevala in le medla svetloba je prodirala skozi majhna, z naprej molečo streho zasenčena okna. V otroški sobi si slišal otroško jokanje ter spev mehkega dekliskega glasu:

Spavaj, spavaj detece,
zunaj, tam gredo ovce,
črne so in bele,
bodo tebi, dete, ujele.
Spavaj, spavaj detece,
zunaj, tam gredo ovce. —

Pesmica se je vedno znova začenjala ter se ni končala.

»Dober večer, gospod!« je ponovil kmet, ko je hotel Forbek mimo njega.

»Ste še pokonec, Bruckner? Tako pozno?«

»Čakal sem vas!«

»Mene? Zakaj?«

Kar je kmet hotel povedati, se je zdelo, da mu gre težko z jezika.

»Ne smete vzeti za zlo! Ob prihodu je bilo zmenjeno, da bo druga polovica najemnine plačana ob koncu meseca. Ali takole je: malo tesno je pri meni. Bolezen v hiši razrine tako denarnico kakor srce. In zdaj bi vas smel prositi.«

»Kar, ljubi Bruckner. Le pojdite z menoj gori, pa bova stvar takoj uredila!«

»Bog plačaj, gospod!«

Kmet je bil videti kakor izpremenjen, skočil je v hišna vrata in ko je Forbek stopil na prag, je bil Bruckner že prižgal svečo, ki je bila pripravljena zanj na stopnicah. Odvezel je slikarju kovčeg ter posvetil z dvignjeno svečo po stopnicah.

Stopila sta v prostorno, sveže pobeljeno sobo, katere pol stropa je poševno padalo proti zidu. Kar je bilo odložilo pri izbiri tega stanovanja, je bilo le veliko okno, ki je zavzemalo skoraj prednjo steno — tu je stanoval dolgo let mlad rezbar. Zraven okna je stalo stojalo, ki si ga je dal Forbek narediti pri vaškem mizarju. Nekaj oljnatih skic je viselo po stenah, med njimi tudi zna-



Uspešen preobrat V PRANJU FINIH TKANIN

Potem, ko je po vsem svetu dosegel odločilen uspeh, je došel tudi k nam



ki pomeni epoho, ker je brez luga in mila.

Trpežnost tkanin je mnogo večja!

Pranje je udobno, hitro in poceni!

Da tudi v najtrši studenčnici obilno peno!

Samo enkrat preizkusite in uporabljati boste nato le TEXIL, čudovito pralno sredstvo! Dobite ga v vsaki drogeriji, parfumeriji, trgovini s mešaním blagom, trgovini s harvami in trgovini s nogavicami.

Originalni mavoj Din 2-50



Najcenejše se kupi za časa Belega tedna.

Zahtevajte tako brezplačni slovenski cenik

Kastner & Ohler

Največja irgovska in odpremna hiša v Jugoslaviji.

Tinčkove in Tončkove prigode

259.

Primožkovo odkritje.



Medtem sta Primožek in gorila potovala skozi džunglo in iskala hrane.

Na veji visokega drevesa, s katerega je bil lep razgled na vse strani, je Primožek obstal kakor odrevenel. Svojim očem ni mogel verjeti. Ni vedel, ali bedi ali sanja. — Ali ne plavata Tinček in Tonček na majhnem otoku proč od obrežja, obkoljena okrog in okrog od požrešnih krokodilov, ki so najbrž zaslutili mastno pečenko?



Res niso bile sanje. Tinček in Tonček sta še vedno plavala na odtrganem delu kopne zemlje križem krašem po reki...

čilna glava hišnega gospodarja, s temnordečimi barvnimi toni po obleki na plečih, da si menil, da vidiš študijo apostolov.

»Samo trenutek, ljubi Bruckner!« je rekel Forbek, vzela kmetu luč ter stopil v sosednjo sobico. Ko se je vrnil, je stisnil dva bankovca v Brucknerjeve roke.

»Toda, gospod...!« Kmet je gledal bankovca. »Tu ste se uštel za dvajset mark!«

»To je za naslednji mesec! Ostanem! Čisto gotovo!« Kmet je stisnil v pest šumeča lista. »Sobica se vam prilaga, ne?«

»Da, Bruckner!«

»Odkar je doma sestra, imate tudi vi svoje stvari lepo v redu. Mali je pravo dekle!«

»In kako je vašemu otroku?«

Brucknerjevo čelo se je debelo nagubalo. »Mislim, da je zopet boljše. Saj bi vendar ne smeli pasti vsi cepci vedno čez enega človeka. Da, gospod, v moji juhi so bile to poletje kisle drobtine. Najprej moja dobra stara, Bog ji daj dobro! In komaj je izpuhtel iz sobe mrtvaški vonj, ko ti začne otrok!« Strmel je v tla, medtem ko je s palcem pritiskal trsko, ki je sršala iz deske.

»Nič mi ne zamerite! In Bog plačaj za vse!« Nalumno so klopali njegovi goli podplati, ko je šel k vratom. Lesene stopnice so škripale in iz sobe je zvenel prijetni otroški jok ter Malin pojoči glas:

»Spavaj, spavaj detece,
grof tvoj očka je.
Tvoja mamica v nebesih
kakor angelček prelubi je.
Spavaj, spavaj detece,
grof tvoj očka je.«

Forbek je zapril vrata ter odprl okno. Hladna struja se je vtila v zatohli prostor in luč je zamigotala.

Samo 14 dni še trajajo ugodnosti, ki jih nudi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani s svojimi krasnimi kolekcijami knjig po izredno znižanih cenah in na mesečne obroke. — Pišite takoj po 16 strani obsegačici, ilustrirani prospekt!